

ΠΑΝΤΟΓΝΩΣΤΗΣ

65

ΕΛΛΗΝΙΚΗ - ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ 15 ΘΗΜΕΡΟΝ

ΑΠΟ ΤΑΣ ΑΡΙΣΤΟΤΕΧΝΙΚΑΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΤΟΥ "ΠΑΝΤΟΓΝΩΣΤΟΥ,"

ΑΠΟ ΤΟΝ "ΑΝΤΙΝΟΟΝ,"
ΤΟΥ

Β. Ε. ΒΕΚΙΑΡΕΛΛΗ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ
ΤΗΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΗΣ ΡΩΜΗΣ

ΕΡΩΣ ΠΟΥ ΔΕΝ ΣΚΟΤΩΝΕΙ
«ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΕΡΩΣ...»

"Ο ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΤΗΣ VILLA TIBURTINA ΑΠΕΤΕΛΕΙΤΟ
ΑΠΟ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΑΣ, ΜΙΜΟΥΣ, ΕΤΑΙΡΑΣ, ΑΡΙΣΤΟΚΡΑΤΑΣ,
ΜΑΤΡΩΝΑΣ..."

ΕΚΔΟΤΙΚΟΝ ΤΜΗΜΑ
 ΠΑΝΤΟΓΝΩΣΤΟΥ,
 ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Α. ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ

- 1) Τὰ Ἐξωτερικὰ Συναλλάγματα καὶ αἱ ἐπ' αὐτῶν πράξεις, ὑπὸ Ἐμμ. Μ. Χανδράκη (ἄδետον) . Δρ. 50.
 2) Περὶ Φαρμακευτικῶν ἐνδείξεων ὑπὸ Ἀπ. Παπαδοπούλου (ἄδետον) . Δρ. 5.

Β. ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑΙ

- 1) Ἀντίνοος, (μυθιστόρημα μετὰ πολλῶν εἰκόνων εἰς ἀρίστην ἔκδοσιν δεμένον καλλιτεχνικῶς) ὑπὸ Β. Ε. Βεκιαρέλλη. Δρ. 18

- 2) Τὰ τραγούδια τῆς Μιᾶρκας, (μετὰ 10 εἰκόνων ἐκ τοῦ Κινηματογράφου) ὑπὸ Jean Riche-din - Ν. Πετιμεζᾶ—Λαύρα (δεμένον) . Δρ. 12.—
 3) Ἡ Ζωὴ καὶ τὸ Ἔργο τοῦ Μπαύρον, ὑπὸ Στέλιου Σπεράντσα, μετὰ πλείστων εἰκόνων, ἐπὶ ἀρί-στου χάρτου καὶ μετὰ πλούσιον δέσιμον. Δρ. 18.—
 4) Ὅταν φύγουν οἱ ὄρες, (βραβευμένη συλλογὴ ποιημάτων) ὑπὸ Στέλιου Σπεράντσα (δεμέν.) Δρ. 15.
 5) Ἡ καρδιά μετὰ τὰ φέδια, (συλλογὴ ποιημά-των) ὑπὸ Ἀθ. Γ. Κυριαζῆ, (ἄδետον) . Δρ. 15
 6) Παντογνώστης, τόμος πρῶτος χρυσόδετος Δρ. 50.

ΛΙΑΝ ΠΡΟΣΕΧΩΣ

Αἱ γυναῖκες τοῦ Μεγάλου Κόσμου, ὑπὸ Δ. Γ. Καμπύρογλου μετ' εἰκόνων ἐπὶ ἀρίστου χάρ-του καὶ μετὰ καλλιτεχνικὸν δέσιμον.

Αἱ ἐκδόσεις μας καὶ οἱ προηγούμενοι τόμοι «Παντογνώστου» χορηγοῦνται μετὰ μηνιαίας δόσεως καὶ μετὰ ἀνοικτὸν λογαριασμὸν διὰ πᾶσαν νέαν ἔκδοσιν.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
 Ἰδρυθεῖσα τῷ 1893
 ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΜΕΤΟΧΙΚΟΝ
 Δρ. 72,000,000
 ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΝ
 Δρ. 23,000,000

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ—Τηλ. Διευθ.: ΤΡΑΠΕΖΩΝ
 ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
 ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ
 Ἀργίνοι, Ἀίγιον, Ἀλεξανδρούπολις. (Δεδεσμένοι)
 Ἀμφισσα, Ἄργος, Ἀργυσόλιον, Βόλος, Γύθειον,
 Δημητσάνα, Δράμα, Ζάνκυνθος, Ἡράκλειον, Θεσσα-
 λονίκη, Ἰθάκη, Ἰωάννινα, Καβάλλα, Καλάμαι, Καρ-
 πενήσιον, Καστορία, Κέρκυρα, Κίστρον (Δήμος)
 Κιάτον, Κοζάνη, Κόρινθος, Κυπαρισσία, Λαμία, Λά-
 ρισσα, Δεβάδεια, Μεγαλόπολις, Μυτιλήνη, Ναύ-
 πακτος, Σάνθη, Πάτραι, Πειραιεύς, Ποταμός (Κύ-
 θηρα) Πρέβεζα, Πύργος, Ρέθυμνος, Σάμος (Βαθῦ),
 Σάμος (Καρλόβασι), Σπάρτη, Σῦρος, Τρίκαλα,
 Τρίπολις, Χαλκίς, Χανία, Χίος.

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ
 (Ἐν Ἀγγλίᾳ) Λονδίνον, 22 Fenchurch Street, (Ἐν Κων-
 στατινουπόλει προσωρινῶς κλειστὸν), (Ἐν Ἀμερικῇ) Νέα
 Ὑόρκη, 25 Pine Street, (Ἐν Αἰγύπτῳ) Ἀλεξάνδρεια, Κάι-
 ρον, Πόρτ - Σάϊδ, (Ἐν Σμύρῃ) (προσωρινῶς κλειστὸν), (Ἐν
 Κύπρῳ) Λεμεσός, Λευκωσία.
 Ἀνταποκρίται καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα καὶ εἰς τὰς κυριωτέ-
 ρας πόλεις τοῦ Κόσμου.
 Ἐκτελεῖ πᾶσαν Τραπεζιτικὴν ἐργασίαν.

ΚΛΙΝΙΚΗ
ΣΥΦΙΛΙΔΙΚΩΝ & ΔΕΡΜΑΤΙΚΩΝ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ
ΚΩΝΣΤ. ΚΟΡΚΟΝΙΚΗΤΑ
 Γέως Ἐσωτερικοῦ Ἰατροῦ Νοσ. Συγγροῦ

ΑΘΗΝΑΙ
 Ὁδὸς Βουλγαρῆ 10 πέρατος Πειραιῶς

ΕΝΟΙΚΙΑΖΕΤΑΙ
 ἀντὶ δρ. 30 δι' ἐκάστην ἔκδοσιν

ΠΑΝΟΓΝΩΣΤΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ
 ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΤΗΝ 1 & 16 ΕΚΑΣΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΙΔΡΥΤΗΣ—ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ—ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ν. ΙΩΑΝΝΟΥ	ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΗΣ ΥΛΗΣ ΣΤΕΛΙΟΣ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ : 32 ΟΔΟΣ ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ 32	
ΕΤΟΣ ΤΡΙΤΟΝ	Ἀθήναι—Παρίσι, 1 Σεπτεμβρίου 1924
	ΑΡΙΘ. 17 [65]

ΠΟΛΙΤΕΙΑΚΑ-ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΑ-ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΑΡΙΣΙΝΑ ΣΚΙΤΣΑ

- ΑΓΓΕΛΟΥ ΔΟΞΑ. — Τὸ Καρτιέ Λατέν. [Τοῦ τακτικοῦ ἀντα-ποκριτοῦ μας].
 ΠΑΛΛΙΑ ΚΑΙ ΝΕΑ. — Ὁ Ρὰς Τάφφαρι.— Ὁ Ἄρης καὶ τὸ Ἀστεροσκοπεῖόν μας.— Μία δικαία ἐκτίμη-σις.— Αἱ ἐκδόσεις μας.
 VESPER. — Ὁ Ἄρης. [Τὰ Σατυρικά μας].
 ΓΙΑΝΝΗ ΣΤΟΓΙΑΝΝΗ. — Μεσ' τὴν αὐγὴ.— Ρόδα.
 ΓΙΑΝΝΗ ΚΑΤΣΟΥΛΗ. — Στὴ σιγαλιά.
 Κ. Α. ΦΩΤΑΚΗ. — Στὸ ἀγκάθι καλωσύνες. [Ἑλληνικὰ Διη-γήματα].
 ΑΝΘΙΜΟΥ ΧΛΩΜΟΥ. — Ἡ συκώρεσι τῆς πεισματάρικης. [Σκί-τσα ἀπ' τὴ ζωὴ].
 ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΒΟΥΡΗ. — Μτροστά σ' ἕνα σπίτι.
 ΣΤΕΛΙΟΥ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ. — Ἡ τρίμορφη γυναίκα ὑπὸ Γρ-Ξενοπούλου.— Στίχοι ὑπὸ Ἀ. Ἀργη.— «Πνεῦμα» ὑπὸ Ἰ. Δημ. Φ. Γεωργαντά.— «Τὸ γέλιο τοῦ νεκροῦ» ὑπὸ Νικ. Ἰ. Συφά-κη.— [Κριτικὰ Σημειώματα].
 Δ. ΓΡ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥ. — Ὁ Σκύλλος. Κεφάλαιον Κ'. Ἡ σαγωνιά. Κεφάλαιον ΚΑ'. Ἀθγουστής καὶ Γιάννος. [Ἀθηναϊκὸν Μυθιστόρημα 1876—1878 μετὰ σκίτσα ὑπὸ Ἀγγ. Σπαχῆ].
 ΑΠΟ ΟΛΟΝ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟΝ. — Ἐπιστῆμαι.— Τέχναι.— Γράμματα.— Εἰδήσεις.— Περιέργαια.
 ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ. — Ναῖς.— Ἐρωτες καλλιτεχνῶν.— Παρά-φυλλα.—
 ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΣ ΤΥΠΟΣ — ΕΓΓΡΑΦΑΙ ΕΙΣ ΤΟ «ΕΛΛΗΝΙ-ΚΟΝ ΠΑΝΘΕΟΝ».

ΤΟ ΚΑΡΤΙΕ ΛΑΤΕΝ

Στὸ βουλευτάριον τοῦ Ἀγ. Μιχαὴλ «φιτώχια καὶ καλο-πέρασις» — Ρανιεβοῦ μετὰ τὴν μιντινέττες καὶ Παριζιάνικες χυλόπηγτες — Τὴν νύχτα, στὰ γεφύρια τῶν Σηκουάνα — Ὁ κόκκινος οὐρανὸς — Ἰάπωνες καὶ Ρωμηοὶ — Στὸν κήπο τοῦ Λουξεμβούργου ξαναζῆ ὁ Μάριος κι' ἡ Κοζέττα — Οἱ τύποι τοῦ Καρτιέ-Λατέν — Εἰκοσι ἐθνι-κότητες σὲ κάθε ξενοδοχεῖο — Δουλειά, ζωὴ καὶ γλέντι — Τὰ κορίτσια ἐργάζονται καὶ διασκε-δάζουν — Φιλιά μετὰ τὸ τσουβάλι — Ἐπίσκεψις σ' ἕνα μπουεμικὸ δωμάτιο — Μιάς πεντάρας πετσέτα — Σερενάδα μετὰ τὸν γάτο — Τὸ μπιλ-λιέτο τοῦ ἀνυπάρχοντος μαρμησιῶν — Ὁ Κινέζος κι' ἡ φιλενάδα του τρῶνε θαναμάσια.

ΠΑΡΙΣΙ — ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ

Τὸ νὰ γράψῃ κανεὶς γιὰ τὴν ζωὴ, τὴν προτιμήσεις, τὴν συνήθειες ἢ τὴν διασκεδάσεις τῆς ἀνωτέρας τάξεως, εἶναι νομίζω οὐτοπία. Κι' ἐδῶ, στὸ Παρίσι, ὅπως καὶ στὴν Ἀθήνα, ὅπως καὶ σὲ κάθε ἄλλο τόπο, ὁ ἴδιος συμβατι-κὸς καθωστρεπισμὸς καὶ ἡ ἴδια πολυτελής ὑποκρισία, κυριαρχικῶς στὰ μεγάλα κέντρα καὶ στὴν ὑψηλὴ κοινω-νία. Δὲν βρισκῶ δὲ καθόλου ἐνδιαφέρον τὸ νὰ δώσῃς 1δ φράγκα δηλαδὴ 45 δραχμοῦλες γιὰ νὰ πάρῃς ἕνα παγωτὸ (ἢ πεῖδ φτηνὴν consommation) στὴν Armenonville,

* ΤΙΜΗ ΕΚΑΣΤΟΥ ΤΕΥΧΟΥΣ ΔΡΑΧ. 3 *

τὸ ἀριστοκρατικὸν κέντρον τοῦ δάσους τῆς Βουλῶνης, ἢ 150 δραχμῆς γιὰ νὰ πᾶς στὸ Caffé de Paris.

Ἄλλὰ μιὰ ζωὴ ἀξέγνωιασθη μὲς στὴ Μονμάρτη ἢ στὸ Καρτιέ Λατέν, αὐτὸ εἶναι τὸ ποίημα τῆς πραγματικότητος. Κάθε λεπτομέρεια αὐτῆς τῆς ζωῆς εἶναι δλάκερη φιλοσοφία, δλάκερη τραγωδία, δλάκερη ἐποποιία.

Ἡ Μονμάρτη εἶναι ἀνακατεμένη. Ἐχει μπζέμ, ἔχει ἀπάχηδες, ἀλλὰ ἔχει καὶ ἀριστοκράτες. Τὸ Καρτιέ Λατέν ὅμως εἶναι ἀτόφιο στὸν χαρακτήρα του. Εἶναι ἡ πιὸ ζωτικὴ γειτονιά τοῦ Παρισιοῦ. Ἄν βάλῃ κανεὶς δλάκαιρο τὸ Καρτιέ μέσα σὲ μιὰ χημικὴ χύτρα καὶ ἀναλύσῃ τὰ στοιχεῖα του, δὲν θ' ἀνακαλύψῃ ἄλλο ἀπὸ ζωὴ, ἀπὸ πνεῦμα, ἀπὸ διανόηση, ἀπὸ ἐργασία, ἀπὸ νειάτα, ἀπὸ ἀνοιχτὴ καρδιά, ἀπὸ αἰσιοδοξία, ἀπὸ ἔρωτα κι' ἀπὸ ἀπενταρία.

Τὸ νὰ παρακολουθήσῃς σὲ μιὰ μεγάλη καὶ πλούσια πολιτεία τὴν ζωὴ τῶν πλουσίων, δὲν ἔχει καμμιά σημασία. Μὰ ἡ ζωὴ ἐκείνων ποὺ στεροῦνται τὰ μέσα ν' ἀπολαύσουν ὅλα τ' ἀγαθὰ τοῦ πλοῦτου κι' ὅμως βρίσκονται μέσα σ' αὐτὰ, τὰ ξέρουν, τὰ ἐπιθυμοῦν, ἢ προσπάθεια καὶ ἢ ἀντίδρασις αὐτῆ, νὰ τὸ ἐνδιαφέρουν σημεῖον. Καὶ αὐτὸ ἀκριβῶς γίνεται στὸ Καρτιέ Λατέν.

* *

Στὸ μεγάλο μπουλδάρ τοῦ Ἀγίου Μιχαήλ ποὺ ἀποτελεῖ τὴν κεντρικὴ τῆς ἀρτηρίας, δὲν θὰ συναντήσῃ κανεὶς οὔτε μεγαλοσχήμονας ἄνδρας, οὔτε σοβαροφανεῖς κυρλοὺς, οὔτε πολυασχόλους ἐπιχειρηματίας, οὔτε μημουαπτικὲς κυρίες, οὔτε κἄν πολυτελεῖς κοκότες. Ἄλλὰ ἓνα ἀτελείωτο ὄμμα ἀπὸ νεότητος. Οἱ περισσότεροι εἶναι φοιτηταί. Σπουδασταὶ πάσης ἐθνικότητος καὶ σχολῆς, καλλιτέχναι, νέοι ἐπιστήμονες. Οἱ σοφοὶ τῆς αἰῶνος καὶ ἡ μέλλουσα δόξα τῆς πατρίδος των. Ντυμένοι ἀπλᾶ ἢ περίεργα, φτωχικὰ ἢ ἰδιότροπα, ἰδιόρρυθμα ἢ ἀρλεκινίστικα, μὲ μπέρτες καὶ φαρδῦς ρεπούμπλικες, εἶναι τὸ σύμβολον τῆς αἰωνίας ἀνοιξέως.

Δίπλα τους, στηριγμένες μὲ περιπάθεια στὸ μπράτσο τους, οἱ φιλενάδες τους. Κομπῆς Παρισινούλες πεταχτές, τρυφερές, ἀνοιχτόκαρδες, ποὺ ἐργάζονται ὅλη μέρα στὰ μαγαζιά τοῦ καρτιέ, μοδιτροῦλες πωλήτριες, κελνερίνες, λογίστριες, ὑπάλληλοι ἐν γένει. Δὲν ἔχουν κούτοφιλοδοξίες οὔτε ὑστερόβουλες σκέψεις. Ξέρουν μόνο ὅτι ὁ ἄνθρωπος γιὰ νὰ ζήσῃ πρέπει νὰ ἐργασθῇ. Καὶ γιὰ νὰ χαρῆ τὴ ζωὴ πρέπει νὰ διασκεδάσῃ. Ἐπάνω σ' αὐτὰ τὰ δύο ἀξιώματα ρυθμίζουν τὴ ζωὴ τους. Ἐργάζονται ἀπὸ τις ἐφτά τὸ πρωτὸ ὡς τις ἐφτά τὸ βράδυ. Καὶ τὴ νύχτα διασκεδάζουν μὲ τοὺς φίλους των. Δὲν συχνάζουν σὲ πολυτελεῖ ἔστιατόρια, δὲν ἀγαποῦν τὰ αὐτοκίνητα καὶ ἀποφεύγουν τὰ πολυτελεῖ κέντρα. Λίγη ἀγάπη καὶ ἀπέραντο κέφι, εἶναι γι' αὐτὲς τὸ πᾶν.

Τὴν ἡμέρα δλόκληρο τὸ Καρτιέ Λατέν δὲν εἶναι ἄλλο παρὰ ἓνα πυρετώδες ἐργαστήριον. Στὴ συνοικία αὐτὴ εὐρίσκεται ἡ Σορβόνη, αἱ σχολὲς τοῦ Πανεπιστημίου, τὰ μεγάλα κολλέγια, τὰ ἐπιστημονικὰ ἐργαστήρια. Τὸ βράδυ ποὺ παύει ἡ ἐργασία τὸ καρτιέ μεταβάλλεται σὲ

μιὰ μεγάλη εὐθυμὴ γαλαρία. Εἶναι σπάνιο νὰ συναντήσῃ κανεὶς τὸ βράδυ στὰ πεζοδρόμια τοῦ Καρτιέ Λατέν ἄνθρωπον νὰ πηγαίνει μοναχό του. Ὁ καθένας θάνη μὲ τὴ φιλενάδα του. Περπατοῦν ἀγκαλιασμένοι, γελοῦν δυνατὰ καὶ φιλιῶνται κάθε στιγμὴ μὲ τὴ μεγαλύτερη εὐκολία εἴτε στὸ δρόμο βρίσκονται εἴτε στὸ καφενεῖο, εἴτε στὸ ρεστωράν. Οἱ σχέσεις τους εἶναι ἀπλές, φυσικὲς καὶ λογικὲς.

Γιὰ νάβρῃ κανεὶς μιὰ φιλενάδα, μιὰ σύντροφο ποὺ θὰ περνᾷ μαζύ της τις βραδυνὲς ὥρες, εἶναι τὸ εὐκολότερο καὶ δυσκολότερο πράγμα. Εὐκολότερο, γιὰτι ὅποιαν μιλῆσῃς θὰ σταθῇ, θὰ σὲ κουβεντιάσῃ εὐγενέστατα, θὰ ἐρθῇ μαζύ σου καὶ ἢ θὰ σοῦ κἀνῃ συντροφιά ἢ θὰ σοῦ πῇ ἀπλούστατα «ἔχω φίλο» ἢ «εἶμαι παντρεμένη» ἢ «δὲν μ' ἀφίνουν ἀπὸ τὸ σπῆτι ν' ἀργῶ τὰ βράδια». Δυσκολότερο δὲ γιὰτι θὰ σὲ γελάσῃ πολλὰς φορές γιὰ νὰ ξανάρθῃ σὲ μιὰ νέα συνάντηση. Καὶ γιὰ νὰ μεταχειρισθῶ τὴν Παρισινὴ ἔκφρασι, θὰ σοῦ «σερβίρῃ τὸ κουνέλι», δηλαδὴ θὰ σοῦ δώσῃ χυλόπηττα. Ἡ τακτικὴ αὐτὴ τηρεῖται τόσο ἀπὸ ἐκείνας ὅσον καὶ ἀπὸ ἐκείνους.

Κατὰ τις ἐφτά ἔξω ἀπὸ τις διαφορὲς στάσεις τοῦ «μετρό» * δίνονται τὰ περισσότερα ραντεβῶ. Ἄπειροι «ἐκείνοι» καὶ «ἐκεῖναι» περιμένουν. Ἐνας-ἓνας βρίσκει τὸ ἔτερον ἡμισὺ του καὶ φεύγει. Στὸ τέλος μένουσιν ὅσοι τρῶνε τὸ «κουνέλι». Καὶ συμβαίνει τότε κάτι τὸ περίεργον, ἓνα εἶδος ἐκδικήσεως. Πολλοὶ καὶ πολλὰς ἀπὸ τοὺς ἀπογοητευμένους αὐτοὺς, δίνουν τὰ χέρια καὶ πιάνουν γνωριμιά μπροστὰ στὴν κοινότητα τῆς θέσεώς των.

- Μαμζέλ, φαίνεται πῶς δὲν ἤρθῃ.
- Τὴ δική σας τί ὥρα τὴν περιμένετε;
- Εἴχαμε πῆ γιὰ τις ὀχτώ, ἀλλὰ δὲν φάνηκε.
- Ἔσεῖς θὰ περιμένετε ἀκόμα τὸν φίλο σας;
- Μπᾶ.
- Πᾶμε νὰ χορέψουμε;
- Εἶναι τὸ καλλίτερο ποὺ ἔχουμε νὰ κάνουμε.

* Ἔτσι ἡ «χυλόπηττα» ἀντικαθίσταται ἄμεσως μὲ νέαν κατάκτητην.

Στις ὀκτώ τὸ βράδυ ὅλος ὁ κόσμος κάθεται στὸ τραπέζι. Μετὰ τις ἐννιά δὲν ὑπάρχει φαί. Στὸ Καρτιέ Λατέν κάθε δυὸ βήματα βρίσκει κανεὶς ξενοδοχεῖα καὶ ρεστωράν, ἐπειδὴ τὰ 9)10 τῶν κατοίκων του μένουσιν σὲ ξενοδοχεῖα καὶ τρῶνε ἔξω. Τὰ περισσότερα πάλιν ἀπὸ τὰ ἐστιατόρια αὐτὰ εἶναι «τάμπλ ντ' ὅτ» μὲ φτηνότερες τιμές. Ὁρεκτικὸ, κρέας, ψάρι, τυρὶ, γλυκό, μπύρα μὲ τριάμισον φράγκα καὶ 35 λεπτὰ πουργουάρι. Οἱ Ρωμηοὶ ἐξαιρετικῶς δίνουν 50 λεπτὰ γιὰτι δὲν τοὺς χτυπάει καλά στὸ φιλότιμο ἐκεῖνο τὸ 35 ποὺ ἀντιστοιχεῖ στὰ 10 ο). Ὁ Γάλλος ὅμως εἶναι ἀπιστευτῶς σχολαστικὸς σ' αὐτὰ τὰ ζητήματα. Δὲν ἐννοεῖ νὰ δώσῃ μιὰ πεντάρα παραπάνω. Ἡ Γαλλίδα ἀκόμη περισσότερο. Αὐτὸ τὸ πνεῦμα τῆς οικονομίας, τῆς τάξεως καὶ τῆς πρακτικότητος κυριαρχεῖ παντοῦ. Στὸ σιδηρόδρομο, στὸ μετρό, στὰ ὄχημα, ἂν πάῃ κανεὶς στὴν Α' θέσι εἶναι ἀξιοπερίεργον θέαμα. Ὁ

* Μετρό = σταθμοὶ τοῦ ὑπογείου σιδηροδρόμου.

Γάλλος ντρέπεται νὰ πάῃ στὴν Α' θέσι, γιὰτι τὸ θεωρεῖ κούτο. Ἀντιθέτως μὲ τὴν Νεοελληνικὴν μανταλιτὴ τοῦ στομπορισμοῦ. Γι' αὐτὸ θὰ ἰδῇ κανεὶς στὸ Παρίσι ὅτι ἐνῶ ὅλος ὁ κόσμος κι' ὁ φτωχότερος, ἔχει ὅλες του τις εὐκολίες, ἐξ ἀντιθέτου ὅμως δὲν ἀφίνει καὶ τίποτε νὰ πάῃ χαμένο, ἀνεκμετάλλευτο. Χρησιμοποιεῖται καὶ τὸ τελευταῖο σκουπίδι. Ἐνῶ ἔμεῖς ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά ψοφᾶμε γιὰ μεγαλεῖο κι' ἀπὸ τὴν ἄλλη θεωροῦμε τὸ λουτρό γιὰ πολυτέλεια ἢ... ἀχρεῖαστο, συμφώνως πρὸς τὸν κώδικα τῶν νεοπλοῦτων κυριῶν τῆς Ἀθηναϊκῆς ἀριστοκρατίας.

Μετὰ τὸ φαί, ὅλο τὸ εὐθυμο αὐτὸ πλῆθος ξεχύνεται στοὺς φωτολουσμένους πραγματικὰ δρόμους καὶ τὰ μπουλεβάρ. Τὸ Σαιν-Μισέλ ποὺ ἀποτελεῖ τὴν κεντρικώτερη ἀρτηρία τοῦ Καρτιέ-Λατέν, συγκεντρώνει τὴν μεγαλύτερη κίνηση στὰ πεζοδρόμια του καὶ σ' ἀπεριόριστα μουσικὰ καφενεῖα, μπάρ, ντάνσιγκ. Τὰ ρωμαντικώτερα ζευγάρια, γιὰτι ὑπάρχουν καὶ τέτοια, διευθύνονται στὶς γέφυρες τοῦ Σηκουάνα. Τὴν νύχτα εἶναι ἀλήθεια τὸ θέαμα φαντασμαγορικόν. Φῶτα, φωτάκια, ἄσπρα, κόκκινα, πράσινα, ἀπὸ τοὺς γλόμπους καὶ τὰ φανάρια στολίζουν πέρα ὡς πέρα-πέρα τις γέφυρες καὶ τὰ νερά τοῦ Σηκουάνα καὶ φόντο στὸν σκοτεινὸν ὀρίζοντα ἡ ἐπιβλητικὴ σιλουέττα τῆς Notre-Dame de Paris. Σκοτεινὸς ὀρίζων δὲν εἶναι ἡ κυριολεξία. Στὸ Παρίσι ὁ οὐρανὸς δὲν εἶναι μαῦρος τὴ νύχτα, ἀλλὰ... κόκκινος, σὰν μιὰ μεγάλη πυρκαγιά νὰ ἀνάβῃ σ' ὅλο τὸ Παρίσι, κάτι παρόμοιο μὲ τὸν νυχτερινὸ οὐρανὸ τῆς Μεγ. Παρασκευῆς θταν περνοῦν οἱ ἐπιτάφιοι. Ἡ ἀνταύγεια αὐτὴ τοῦ οὐρανοῦ προέρχεται ἀπὸ τὰ φῶτα (γιὰτι τὸ Παρίσι φωτίζεται μέχρις ἀγῆδας καὶ στὰ μεγάλα μπουλδάρ ὁ φωτισμὸς φθάνει τὸν ἴλιγγον τοῦ ματιοῦ) κι' ἀπὸ τις φωτεινὲς τεράστιες ρεκλάμες ὅλων ἀνεξαιρέτως τῶν μαγαζιῶν οἱ ὁποῖες κατὰ γενικὸν κανόνα εἶναι κόκκινες. Τὸ κόκκινον φῶς κυριαρχεῖ τὴ νύχτα στὸ Παρίσι. Εἶναι ὄρατο ἄκομα καὶ τὸ θέαμα τῶν ποδηλατιστῶν (ποὺ εἶναι πολὺ διαδεδομένοι) ποὺ γυρίζουν τὴ νύχτα ὄχι μὲ φαναράκια ἤλεκτρικά, ἀλλὰ μὲ νόκκινα βενετικὰ φαναράκια τὰ ὁποῖα κρατοῦν στὰ δόντια τους συνήθως.

Ἐκεῖνοι ποὺ διακρίνονται στὰ κέντρα τοῦ Καρτιέ Λατέν γιὰ τις ἀκριβότερες κονσομμασιὸν εἶναι οἱ Ἰάπωνες φοιτηταί. Ἄ! ἡ κιτρινὴ φυλὴ ἀποτελεῖ τὴν ἀριστοκρατίαν τοῦ Καρτιέ Λατέν, καὶ δὲν εἶναι καὶ λίγιοι. Ἡ φήμη τους ἐφθασε στὰ μεγάλα μπουλδάρτα καὶ κοκότες περίφημες κατέδθηκαν στὸ καρτιέ χάριν τῶν Ἰαπώνων φοιτητῶν. Ὁ λόγος τῆς ἀριστοκρατικότητος αὐτῆς εἶναι τὸ συνάλλαγμα. Ἡ νομισματικὴ μονὰς τῆς Ἰαπωνίας ἔχει δέκα φράγκα, δηλαδὴ τριάντα δραχμῆς. Κ' ἡ δική μας τρεῖς δεκάρες μόλις. Οἱ Ρωμηοὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, ἄφθονοι κι' αὐτοὶ στὸ Καρτιέ-Λατέν, εἶναι ὁ ἀντίπους τῶν Ἰαπώνων, προτιμῶντες τὴν περιπατητικὴν φιλοσοφίαν ὡς γνήσιοι ἀπόγονοι ἐνδόξων προγόνων. Διακρίνονται διὰ τὰς ἐρωτικὰς των ἐπιθέσεις, γιὰ τὴν φασαρία ποὺ κάνουν ὅπου βρεθοῦν καὶ τις λοιπὲς Νεοελληνικὲς ματσαράγκες.

Πρὸς τὸ μέσον τοῦ βουλεβάρτου τοῦ Ἀγ. Μιχαήλ ἀπέναντι ἀπὸ τὸ Πάνθειον, εἶναι ὁ ἱστορικὸς κήπος τοῦ Λουξεμβούργου, τὸ πράσινο πνεμόνι τοῦ Καρτιέ-Λατέν. Στους ἀναρίθμητους δρομάκους του, στὰ συντριβάνια, μπρὸς ἀπὸ τὸ ἐπιβλητικὸν του παλάτι καὶ πίσω ἀπὸ τις γλυπτικὲς του συνθέσεις ποὺ ὑψώνονται σὲ κάθε γωνιά, τὰ ζευγάρια τῆς νεότητος ἀποτελοῦν τὸν ζωντανὸ καὶ παραστατικώτερον διάκοσμον. Ἀγκαλιασμένοι περπατῶν σιγά-σιγά καὶ καθὼς σκοτεινιάζει δὲν ἀκούς ἄλλο ἀπὸ ἤχους φλογερῶν φιλημάτων, ποὺ διακονίζουσι μὲ εὐλαβητικὴν ἀνάμνηση τὴν ἱστορίαν τοῦ Μαρίου καὶ τῆς Κοζέτας ποὺ ὁ Βίκτωρ Οὐγγὼ τοὺς εἶχε τοποθετήσει σ' ἓνα παγκάκι τοῦ κήπου τοῦ Λουξεμβούργου γιὰ νὰ καταλάβουν ὅτι ὁ «ἔρωτος εἶναι ὁ ἀσπασμὸς τῶν ἀγγέλων πρὸς τὰ ἄστρα».

* *

Τὴ νύχτα ὅμως, τὰ ξενοδοχεῖα τοῦ Καρτιέ-Λατέν, σωστὲς μυρμηκοφωλιές, εἶναι ἡ πιὸ ἐνδιαφέρουσα ἐκδηλωσις τῆς ζωῆς. Γεμάτα ὅλα ἀπὸ τὸ ἰσόγειον μέχρι τὸ βον πάτωμα, τις περίφημες μανσάρτες ποὺ βρίσκονται κάτω ἀπὸ τὰ κεραμίδια, ἀποτελοῦν μιὰ μικρογραφία τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν. Ὅλες οἱ ἐθνικότητες εἶναι μαζομμένες ἐκεῖ μέσα. Μπορεῖ νὰ βρῇ κανεὶς σ' ἓνα ξενοδοχεῖο καὶ 15 καὶ 20 καὶ 25 διαφόρων ἐθνικότητων ἐνοίκους. Οἱ Ρωμηοί, ἐννοεῖται, ὅτι δὲν λείπουν ἀπὸ πουθενά. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἐπάγγελμα, οἱ περισσότεροι εἶναι σπουδασταὶ ἢ νέοι ἐπιστήμονες κι' ἀπὸ τὰς ἐνοίκους τοῦ ὄρατου φύλου οἱ περισσότερες μιντινέτες, καπελοῦδες, ὑπάλληλοι. Φεύγουν κι' αὐτὲς ὅπως οἱ φοιτηταὶ ἀπὸ τὴ μακρονή τους ἐπαρχία κι' ἐρχονται στὸ Παρίσι νὰ ἐργασθοῦν, νὰ ζήσουν, νὰ γλεντήσουν καὶ νὰ βοηθήσουν τὸ σπῆτι τους. Στὴ Γαλλία ὅπως καὶ σ' ὅλη τὴν Εὐρώπη, τὸ νὰ μὴν ἐργάζεται ἓνα κορίτσι θεωρεῖται προσβλητικόν. Στὴν ἀστικὴ τάξη μάλιστα ἐργάζονται κι' οἱ παντρεμένες. Γι' αὐτὸ κι' οἱ περισσότερες Παρισινὲς ἔχουν τὰ δάχτυλά τους χαλασμένα ἀπ' τὴ δουλειά, ἢ τρυπημένα ἀπ' τὴν βελόνη.

Μετὰ λοιπὸν στὸ εὐθυμο αὐτὸ μουσικὸν τῶν ξενοδοχείων τοῦ Καρτιέ-Λατέν γίνεται ὁ μεγαλύτερος θόρυθος. Στὸ ἓνα δωμάτιο διασκεδάζουν, στὸ ἄλλο ψήγουν τὴ μπριζόλα τους γιὰ τὸ οικονομικὸν δεῖπνον, στὸ ἄλλο τραγουδοῦν, στὸ ἄλλο διαβάζουν, στὸ ἄλλο χοροῦν, στὸ ἄλλο φιλιῶνται, στὸ ἄλλο κοιμοῦνται. Καὶ ἡ ζωὴ κυλᾷ φυσικὴ κι' ἀβίαστη.

* *

Τὸ Καρτιέ-Λατέν ἔχει καὶ τοὺς τύπους του: Ἡ χοντρή καὶ φλεγματώδης ἐφημεριδοπῶλις ποὺ στέκεται πάντα στὴ γωνιά τοῦ καφενεῖου Soufflet μὲ τις ἐφημερίδες στιβαγμένες ἐπάνω σὲ μιὰ καρέκλα, ὁ ξυρισμένος γέρος μὲ τὸ σκληρὸ ποὺ καθισμένος δίπλα στὸ Caffé Mahien διαλαλεῖ μονότονα κάθε βράδυ τὸ Paris-Soir καὶ τὸ ξεδοντιάρικο μικροσκοπικὸν γραβδιον μὲ τὴν σφιχτοδεμένη μέση ποὺ τριγυρνᾷ μέρα νύχτα στὴ rue Soufflet καὶ πουλᾷ λουλούδια στὰ νεαρὰ ζευγάρια. Ἡ τελευ-

ταία αυτή υπήρξε διάσημη κοκότητα άλλοτε του Cartier Latin και είνε ή ζωντανή ιστορία δλης τής έποποιίας του. Σας διηγείται ευκολώτατα πώς εγλέντησε ένα βράδυ, στα πρώτα της βήματα, με τον Alfred de Musset και κάνει δλόκληρη φιλοσοφία στις χαριτωμένες γκριζέτες λέγοντας ότι τα νειάτα τους θα περάσουν γρήγορα και στο τέλος, όταν γεράσουν, θα καταντήσουν κι' αυτές να πουλάν λουλούδια στο πεζοδρόμιο.

Άλλοτε στο Καρτιέ Λατέν ήταν πραγματικός μποιημισμός και μεγαλύτερη ευθυμία. Άν το συγκρίνη κανεις με τότε βέβαια θα τώβρη έκφυλισμένο. Μά πάν-τα αποτελει την ξεχωριστή Παρισινή γειτονιά, παρ' όλον ότι επέρασεν ή ώραία εποχή του Ροδόλφου του Κολλίνου.

Η φτώχεια κι' ή ευθυμία συγκερασμένες δίνουν το πιό ιδεώδες αποτέλεσμα. Αυτό κυβερνά το Καρτιέ-Λατέν. Καλεσμένος στην μανσάρτα φίλου σπουδαστού από την Ελλάδα ήύρα την ευκαιρία ν' ανακαλύψω μερικά «τρύκ» του συγχρόνου Έλληνικού μποιημισμού στο Παρίσι.

Ανέδηκα πνεύστιων τις ένενηντα δύο σκάλες για να φθάσω σ' ένα δωμάτιο του όου πατώματος, όπου έμενε ο φίλος μου. Χτύπησα την πόρτα. «Άλλό». Μπήκα. Ένα μικρό τετράγωνο δωμάτιο με χαμηλό ταβάνι, με τους τοίχους ταπετσαρισμένους με χαρτί, μ' ένα μικρό λαβομάνο που έχει πάντα κρύο και ζεστό νερό, μιά ντουλάπα, ένα κρεβάτι, ένα τραπέζι, δυο καρέκλες. Δωμάτιο καθαρό κι' ακατάστατο. Έπάνω στο τραπέζι βιβλία, χαρτιά, έφημερίδες, προγράμματα θεάτρων, επιστολές, φωτογραφίες, όλα αυτά ανακατεμένα. Τα ίδια πεσμένα και στο πάτωμα και σκορπισμένα στο κρεβάτι. Στη γωνιά το καλοριφέρ και δίπλα μιά κρεμάστρα με τα ίχνη κομψής γυναικείας διαβάσεως. Ο φίλος μου ζητεί μιά τυπική συγγνώμη για την ακαταστασία. Είνε ευχαριστημένος γιατί εδρσκόμενος κάτω από τα κεραμίδια εδρσκειται κοντήτερα στο Θεό και αναπνέει καθαρόν άέρα, ακόμη δέ διότι οι γάτοι τοί τραγουδοούν κάθε βράδυ σερενάτες στα κεραμίδια και τον αποκοιμίζουν γλυκά στην άγκαλιά της ξανθούλας φιλενάδας του.

— Όσο για θέα, έχω την πλουσιώτερη συλλογή από τα φουγάρα του Παρισίου.

Και πραγματικώς ανοίγοντας το παράθυρο είδα όλο- τρίγυρα δλες τις καμινάδες των γειτονικών σπιτιών.

Από τον φίλον μου αυτόν λοιπόν έμαθα πολλά και σπουδαία πράγματα. Αίφνης την σημασίαν του «rain à discretion» ήτοι «ψωμί κατά βούλησιν» το όποιον προσφέρουν τα εστιατόρια του Καρτιέ-Λατέν και με το όποιον μπορείς έν καιρῷ άνομβρίας να «καρδαμώσης την παραδαρμένη» κατά την έκφρασιν του φίλου μου, άδειάζοντας άνηλεως τα πανέρια, άφου είνε τζάμπα. Μιά άλλη οικονομία στο ρεστωράν είνε ή πετσέτα ή όποία χρεώνεται με 20 λεπτά και μπορεί να πάρη κανεις όταν θέλη. Έννοείται ότι «άχρηίαστη να είνε». Άλλά όταν πάν τέσσαρες, παραγγέλνουν και μιά πετσέτα με την όποίαν οικονομούνται και οι τέσσαρες πληρώνοντες από μιά πεντάρα. Μιάς πεντάρας πετσέτα! αυτό δέν το έφανταζόμουν ποτέ.

Άπό τον ίδιον έμαθα και τα πλουτοκρατικά «τρύκ» της μποιημικής ζωής. Παραδίδω ένα τέτοιο με την ίδια του αφήγησιν:

— Όταν βρίσκομαι με καμιά Γαλλίδα, και πρόκειται να πληρώσω έστω και έξη πεντάρες, χαλάω πάντοτε ένατοστάρικο. Τι τα θέλεις, ή Γαλλίδα θέλει πάντοτε να αισθάνεται δίπλα της χρήμα, έστω και άν δέν το χρησιμοποιή. Έτσι χαλάω έως δέκα ένατοστάρικα την ήμέρα. Που τα βρίσκω θα πής; Άπλούστατα. Είναι όπτική άπάτη. Αύτά τα δέκα ένατοστάρικα είναι όλα κι' όλα ένα. Το χαλινῶ και ξεοδεύω πενήντα λεπτά, ένα φράγκο, δυο φράγκα. Πάω παρακάτω ύστερα, προσθέτω επάνω στα ρέστα το ένα ή δυο φράγκα που εξόδεφα και πέρνω πάλι πίσω το δλάκερο ένατοστάρικο και ούτω καθεξής. Έτσι ή μικρούλα μου έχει έμπιστοσύνη κι' εκτίμηση σε μένα. Τι τα θέλεις; πρέπει να βουλευθῆ κανεις όπως μπορεί. Προχθές παρακολουθούσα από την τρύπα του νερασώληνα τον Κινέζο που κάθεται στη διπλανή κάμαρα. Είχε έρθη με την φιλενάδα του κι' είχε κουβλήσει ο άθεόφοβος του κόσμου τα πράγματα για να φάνε. Άς είνε. Έννοείται ότι αυτό το κόλπο δέν μπορώ να το περάσω και στην ξενοδόχα όταν τελειώνει το νοίκι και δέν υπάρχουν ψιλιά. Άλλά γι' αυτήν ήύρα άλλον τρόπο με τον όποιο κατέκτησα μδλις πρό έβδομάδος την έμπιστοσύνη της. Άπενταρίες φρικτές που λές κι' ο μήνας τελειωνε. Πήγα σ' ένα φίλο μου και του ειπα την κατάστασι. «Άπό την ίδια άσθένεια πάσχω κι' εγῶ» μου ειπε. Πρό τής κοινής άπενταρίας λοιπόν έσκεφθήκαμε μεγάλο- πνευστον σχέδιον. Πήγαμε και παραγγείλαμε ένα κουτι μπιλλιέτα με το όνομα ενός άνυπάρκτου μαρκησιού. Άπό τα μπιλλιέτα αύτά πήρα κι' εγῶ κι' ο φίλος μου και αφήσαμε τ' άλλα ρεζέρβα γι' άλλες περιστάσεις και γι' άλλους φίλους. Το βραδάκι πριν να πάω στο ξενοδοχείο μου στάθηκα στη γωνιά κι' έστειλα τον φίλο μου να με ζητήση. «Δέν είν' έδῶ» του άποκρίθηκε ή ξενοδόχα. «Πολύ καλά. Δόστε του σας παρακαλώ το μπιλλιέτο μου» και τής επάσαρε το μπιλλιέτο του άνυπάρκτου μαρκησιού. Έννοεις λοιπόν όταν σε λίγο πήγα, ή ξενοδόχα με ύπεδέχθη με κολακευτικώτατον μειδίωμα για τις μεγάλες σχέσεις που ανεκάλυπτε ότι ειχα. Εγῶ ήμουν πολύ σοδαρός. «Έπρεπε να τον κρατήσετε τον φίλο μου τον μαρκήσιο, τής ειπα, πολύ περισσότερο γιατί θα μου εδινε και κανένα χιλιάριχο για τους λογαριασμούς μου με το όποιον θα σας εζοφλοόσα να μην γκρινιάζετε». Σας παρακαλώ. Μην ένοχλήσθε καθόλου για το νοίκι». Ήταν ή άπάντησή της. Η έμπιστοσύνη κατεκτήθη. Περιττόν να σου προσθέσω ότι το ίδιο μπιλλιέτο επάσαρε την άλλη μέρα υπό τας αυτάς συνθήκας και στην ξενοδόχα του φίλου μου, με τα αύτά εύάρεστα αποτελέσματα.

Ύστερα από την άπλην αυτήν αφήγησιν των μεγάλων αυτών έφευρέσεων τής μποιημικής ζωής δέν μόρεσα να μη σφίξω μ' ένθουσιασμόν το χέρι του φίλου μου.

Αυτή είναι ή ζωή! Η διαρκής αντίδρασις που προκαλει την πειό έντονη δράση. Πέρα στα μεγάλα βουλε-

ΠΑΛΙΑ ΚΑΙ ΝΕΑ

Ο ΡΑΣ ΤΑΦΦΑΡΙ — Θερμοτάτη ύποδοχή εγένετο εις τον έν Άθήναις κατά τας τελευταίας ήμέρας άφικόμενον αντιβασιλέα τής Άθησυνίας Ρας Τάφφαρι, άνταξία των συμπαθειών, ως ούτος και ο λαός του τρέφουν υπέρ τής έλληνικής φυλής. Ο αϊθίοψ ήγεμόν έμεινε καταγοητευμένος εκ των ειλικρινών εκδηλώσεων του έλληνικού λαού, τονίσας ότι «έν τῷ Μαρθωνίῳ δρόμῳ των περιποιήσεων, ως τῷ επεδαφίλευσαν τα διάφορα έθνη, άτινα έν Ευρώπη επεσκέφθη, ή Έλλάς άπεδείχθη ή νικήτρια».

Ύπέρ του Ρας Τάφφαρι, όστις επεσκέφθη τα πλέον αξιοθέατα ιδρύματα τής πρώτευούσης, έτελέσθησαν δοξολογία έν τῷ Μητροπολιτικῷ ναῶ, εορτή έν τῷ Σταδίῳ, στρατιωτική παράταξις μετά παρελάσεως, δεξιωσις έν τῷ αϊθούση τελετών του Πανεπιστημίου, παράστασις εις το θέατρον Ηρώδου και δεξιωσις μετά γεύματος έν τῷ Άκταίῳ.

Ο αϊθίοψ ήγεμόν κατά την έν τῷ Πανεπιστημίῳ τελετήν, εις προσφώνησιν του Πρυτάνεως κ. Παπούλια, άπήντησεν ως εξής, μεταφράζοντος του ίατροῦ του έλληνος κ. Ζερβού:

«Άέκαθεν τα αισθήματα των Αϊθίοπων ήσαν ζωηρώς φιλικά προς το Έλληνικόν έθνος. Άλλ' ή ύποδοχή ή ένθουσιώδης και ή έγκαρδιότης τής ύποδοχής, την όποίαν μου παρέσχεν ο έλληνικός λαός, με συνεκίνησαν τόσο, ώστε δέν εδρσκα λόγους να εκφράσω όχι την ευχαριστίσιν μου, αλλά την ευγνωμοσύνην μου. Όταν έν τῷ Σταδίῳ διήλθεν ή πρώτη σημαία του ένδόξου στρατού σας, ανεγνώρισα την εικόνα του Αγίου Γεωργίου και προσηυχήθην με δλην μου την καρδίαν και ειπα:

«Άγιο του τόπου μου, φύλαττε και προστάττε τον λαόν αυτόν». Εκτός τής συγκινήσεως αισθάνομαι και ευγνωμοσύνην προς την μοιράν μου, διότι ήξιώθην να παραστῶ εις τοιαύτην ένθερμον ύποδοχήν έν τῷ Έλληνικῷ Πανεπιστημίῳ, το όποιον είναι ή κοιτίς τής Έλληνικής εδφυτας, ή όποία εφώτισε τον κόσμον όλον».

Τόν Άθησυνόν αντιβασιλέα αναχωρήσαντα διά το Κράτος του, συνώδευσαν ένθερμοι αι εύχαι τής Έλλάδος. Η Κυβέρνησις έθεσεν εις την διάθεσίν του διά το μέχρι Πόρτ-Σαϊδ ταξειδιόν του το άτμόπλοιο «Έσπερία». Ο Δήμος Πειραιώς προέπεμφεν ένθουσιωδῶς. Άπαντα δέ τα σκάφη του λιμένος έσημαιοστολισθησαν πανηγυρικῶς, οι κώδωνες των εκκλησιών εκρούοντο χαρμωσύνως και το πυροβολετον του λιμένος έρριψε τας κεκανονισμένας υπέρ αυτού τιμητικὰς βολὰς.

δάρτα που είναι γύρω από την Όπερα ή ζωή μπορεί να κυλά πολυτελέστερα και άνετώτερα επάνω εις τους τροχούς των χρυσών νομισμάτων, αλλά το ποιήμα τής ζωής είναι έδῶ, στο Καρτιέ-Λατέν.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΔΘΕΑΣ

Ο ΑΡΗΣ ΚΑΙ ΤΟ ΑΣΤΕΡΟΣΚΟΠΕΙΟΝ ΜΑΣ —

Η προσέγγισις του πλανήτου Άρεως προς την Γην μας έν άγωνία συνέχει από ήμερών τον έπιστημονικόν κόσμον και άπαντα τα άστρονομικά τηλεσκόπια είνε έστραμμένα άγρυπνα προς αυτόν. Σημειά τινα, τα όποια εδέχθησαν οι μεγάλοι επί τούτω ασύρματοι τηλεγραφοί, ήμφισθητήθησαν υπό πολλών αστρονόμων, άποδοθέντα εις φαντασιωπληξίας των μ' έντεταμένην προσοχήν άγραυλούντων ασυρματιστών. Άλλ' όπωσδήποτε αύτά και μόνα είναι ικανά ν' άποδείξουν την συγκίνησιν, ήν αισθάνεται ή ύφήλιος έρευνώσα τα μυστήρια του ούρανοῦ.

Μόνον το Άστεροσκοπεϊόν μας, φαίνεται, δέν συνεκινήθη εξ δλης αυτής τής ιστορίας ούδδ καν έξύπνησεν εκ του βαρουχείου, τον όποιον όπνώττει πάντοτε. Διότι είναι Άστεροσκοπειον και αυτό διά τον... τύπον. Δέν εϊδομεν εξ αυτού ούδεμίαν άνηκοίνωσιν σχετικήν προς το φλέγον ζήτημα τής προσεγγίσεως του Άρεως, δέν εϊδομεν ούδδ μίαν λέξιν περι αυτού, καθ' όν χρόνον τόσοσ γίνετα, θόρυβος άλλαχου.

Άλλ' έλησμονήσαμεν, ότι εις την κλασσικήν αυτήν χώραν τα πάντα πρέπει να είναι κλασσικά και ίδίως αι έπιστημονικαι άνικανότητες. Και διά τουτο ικανότητες άστρονομικαι, ως ήτο ο Παρασκευόπουλος, έπροτίμησαν να καταφύγουν εις εύρύτερους έπιστημονικούς όρίζοντας, εις την Άμερικην, εφ' όσον έν Έλλάδι ούδδεν σοδαρόν δύναται να γίνη και να έπιτευχθῆ.

Δέν θα λησμονήσωμεν ποτέ, ότι εξ άφορμής τής τελευταίας δλικής εκλείψεως τής Σελήνης πανταχοῦ εύρύτατος έγινε λόγος περι μιάς δόξης, περι του άστρονόμου Σμιθ. Ο Σμιθ ύπήρξεν εκεινος, όστις εκαμε τας πληρεστέρας, τας άριωτέρας, τας βαθυτέρας μελέτας και παρατηρήσεις περι τής Σελήνης, εξ όσων υπάρχουν μέχρι σήμερον. Άλλ' ο Σμιθ ύπήρξε και κάτι άλλο, που άγνοούμεν ήμεις οι Έλληνες' ύπήρξεν ο ιδρυτής του Άστεροσκοπειου μας και τας περι Σελήνης μελέτας του εκαμεν υπό τον Άττικόν ούρανόν μας, γερμανός αυτός άποκτής τας την έλληνικήν ιθαγένειαν και δοξασθεϊς ως Έλλην. Το εγνωρίζατε; Άλλά πώς, άφου οι μανδαρίνοι τής Άστρονομίας παρ' ήμιν δέν έχουν την ευσυνειδησίαν να τελέσουν τουλάχιστον μίαν εορτήν άναμνηστικήν, μίαν συγκέντρωσιν εις μνήμην και ευγνωμοσύνην προς τον ένδοξον άνδρα; Και όμως δέν είναι παράδοξον να δητε μεθαύριον τον άνδριάντα των εκει, που πρό πολλοῦ έπρεπε να ίστατο μιά έστω και εύτελής προτομή του άειμνήστου Σμιθ. Δέν είναι έτσι, κ. Αιγινίτη;

ΜΙΑ ΔΙΚΑΙΑ ΕΚΤΙΜΗΣΙΣ.—Το ιστορικόν μυθιστόρημα του κ. Β. Βεκιαρέλλη ο «Αντίνοος» ήτο έπόμενον να προκαλέση την προσοχήν και των Ίταλών, άφου ο συγγραφεύς του το ένεπνεύσθη εις την Ρώμην. Ο γνωστός έλληνομαθής κριτικός και συγγραφεύς κ. Aurelio Palmieri άναγγέλλει προσεχώς κριτικήν του εις το περιοδικόν του Istituto per l'Europa Orientale. Άς ίδωμεν πώς θα κρίνουν και οι Ίταλοι το βιβλίον που έ-

κρίθη τόσο ευνόικα και τόσο τιμητικά δια τὸν Ἑλληνα συγγραφέα ἀπὸ τοὺς συμπατριώτας του.

Τὰ ἄλλα ἀπομείναντα ἀντίτυπα τοῦ « Ἀντινοῦ » πωλοῦνται εἰς ἄνα ξειραίεως τὰ βιβλιοπωλεῖα και παρὰ τῷ ἐκδότῃ. (Ἐπιθεώρησις « Παντογνώστης », Ἰπποκράτους 32, Ἀθηναί).

ΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΑΣ. — Μὴ δυνάμενοι ν' ἀπευθύνωμεν πρὸς ἅπαντας τοὺς ἐκλεκτοὺς μας φίλους και ἀναγνώστας ἰδιαιτέρως τὰς πολλὰς μας εὐχαριστίας δια τὰ καθημερινῶς στελλόμενα συγχαρητήρια δια τὰς ἀπὸ πάσης ἀπόψεως καλὰς ἐκδόσεις μας, τοὺς παρακαλοῦμεν νὰ δεχθῶσιν ἀπὸ τῆς στήλης ταύτης τὰς θερμὰς μας εὐχαριστίας, με τὴν διαβεβαίωσιν ὅτι θὰ καταβάλωμεν πᾶσαν θυσίαν και προσπάθειαν νὰ καταρτίσωμεν λίαν προσεχῶς μίαν πρώτης τάξεως λογοτεχνικὴν συλλογὴν ἡδριν τοῦ ἐκλεκτοῦ ἀναγνώστικοῦ κεινοῦ μας.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

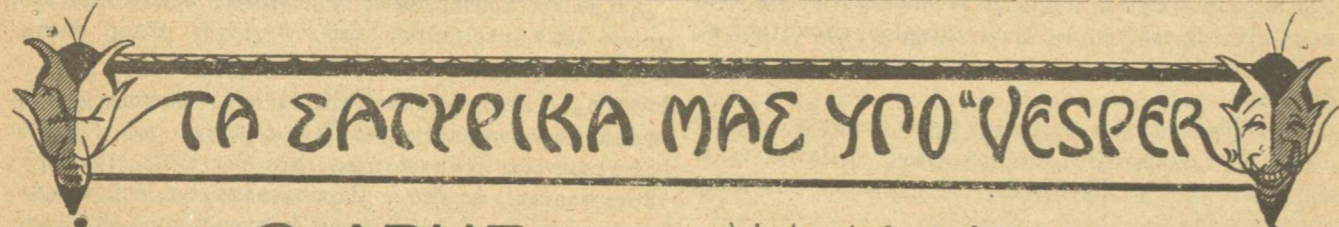
“ ΠΑΝΤΟΓΝΩΣΤΟΥ ”

“ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΠΑΝΘΕΟΝ ”

1821 — 1921

ΕΓΓΡΑΦΕΝΤΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΙ

46) Ἐμμανουὴλ Βαλαγιάννης Δ. Φ., Καθηγητῆς — Ἀίγιον.
Ἐλλείπει χώρου τὰς λοιπὰς ἐγγραφὰς θ' ἀναγείλωμεν εἰς τὸ προσεχές.

Ο ΑΡΗΣ

Τὸν Ἄρη οἱ ἀστρονόμοι, οὗλοι οἱ μεγάλοι, μερόνυχτα κοιᾶζον με τὸ κιὰι και τὸν ρωτοῦν περιέργω· « Μωρέ Ἄρη, ὁ κόσμος σου σὰν τί καπνὸ φουμάρι; Ἐχεις, μωρέ, και σὺ παλιανθρωπάκους; Ἐχεις ψηλοὺς, κονιοὺς σὰ Δουκανάκους; Ἐχεις χοντροὺς, τρεῖς λεῦγες νᾶχου γῦρο, σὰν τὸ Δημητρακόπουλο τὸ Σπύρο, πὶ ν' ἡ μέση του δια βίου δὲ λυγίται και λὲς πὼς περπατᾷει κι' αὐτὸς κλυιέται; Ἐχεις, μωρέ, και σὺ σὰν τὸ Σοφοῦλη πρωθυπουργὸ με τρύπιον τὸ σακκούλι, ποὺ οἱ ποντικοὶ τοῦ φέρανε ζημία μαζὶ μ' αὐτοὺς, ποὺ γδύσαν τὰ ταμεῖα; Ἐχεις πολέμους, στόλους και συντάγματα, Κλεάνθη, Βδελλοπούλεια διδάγματα; »

Μὲ τέτοια τοῦ μιλοῦν οὗλοι οἱ σοφοί. Μὰ τοῦ Ἄρη δὲν τοῦ καίγεται καρφί. Κ' ἐκεῖ ποὺ αὐτοὶ τοῦ κάνουνε τὸ μάτι, αὐτὸς με περιφρόνηση, τὴν πλάτη γυρνᾷ και τὸν αἰώνιον πάει τὸ δρόμον μονιζώνον· ας καθένανε ἀστρονόμον μ' ὀρθάνοιχα τὰ πόδια και τὰ χέρια ἀνάμεσα ἀπὸ τᾶλλα ἐκεῖ τᾶστέρια.

Ἀλήθεια! Μωρέ, τί νὰ λιμπιστεῖ κι' αὐτὸς ὁ φουκαρᾶς ἀπὸ τῆ γῆ μας, ποὺ κάτσαμε — θεομπαίχτες ξακουστοί — και βγάλαμε τὰ μάτια μοναχοί μας; Τι θέτε, σὶὸ Θεὸ σας, νὰ μᾶς κάνει,

ποὺ ἐτούτη σὰν θυμᾶται ἔδῳ τῆ στάνη, τὸν κόρφο του τὸν φρεῖ, κι' ὅταν γυρίζει, τὰ χάλια μας κοιτώντας κοκκινίζει; Μηγάρις εἴμαστε ἄνθρωποι; Καθόλου. Τραβοῦνε ὄλοι γραμμὴ κατὰ Διαβόλου. Κι' ὅδε βασιτοῦμε, ξένοι ἢ ονιτοπίτες, ὄλοι εἴμαστε ἄνθρωπάκια και κοπιῖτες.

Κι' ἂν πεις γιὰ τὴν Ἑλλάδα πιά, — ὄχ, ψυχὴ μου! Θεοῦ, Κύριε, φυλακὴν τῷ στόματί μου. Δὴ πέρα ὅπου παρῶς και παντοζᾶλης. Δὴ πέρα ὅπου λεφτούλια, σκόνη κι' ἄχνη.... Στὴν τσέπη σου τὸ χέρι πᾶς νὰ βάλεις και βρίζεις ἄλλο χέρι νὰ σὲ ψάχνει. Κι' ἂν κάνεις πὼς μιλεῖς, ὄλο τὸ σὸί σου σοῦ βρίζουν και βουτοῦν και τὸ ρολόι σου.

Τι θέτε τὸ λοιπὸν κι' αὐτὸς νὰ πράξει; Νάρθει και νὰ ζυγώσει χυμηλά; Κι' ἂν κάποιος λωποδύτης τὸν κοιτάξει; Νὰ βροῦμε ἀπ' τοὺς κατοίκους του μπελᾶ, ποὺ οἴγουρα εἶναι πὺδ πολεμικοί; Δὲ φτάνει τόσα χρόνια τὸ χακί;

Σ' αὐτὴ λοιπὸν τὴν ἄκαρπη — ποιοὺς ξαίρει! — τὴ φάρσα τὴν οὐράνια, ποὺ παιχτήκε, καλὰ ἔκανε τὸ κόκκινον τ' ἀστέρι και μήτε μ' ἕνα οὔσι! μᾶς καταδέχτηκε. Γιατὶ μποροῦσε κι' ἄλλο νὰ γενεῖ και νᾶχαμε σὶὸ τέλος κι' ἀναγοῦλες. Καθὼς ἡ Ἀστρονομία μιλᾷ ἡ κλεινὴ, σὶὸν Ἄρη ὑπάρχουν κάποιες διωρρηοῦλες. Κι' ἂν ζύγωνε με τέτοιο ἔδῳ καιρὸ, ὁ Πάσης δὲ θὰ τοῦ ἄφινε νερό.

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ — ΤΕΧΝΟΚΡΙΤΙΚΑ

ΑΠΟ ΤΙΣ «ΣΤΙΓΜΕΣ»

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΜΕΣ ΣΤΗΝ ΑΥΓΗ

ΣΤΟ ΑΓΚΑΘΙ ΚΑΛΩΣΥΝΕΣ

Μακριά, σὶὸ βάθος, ἕνα δέντρο: κυπαρίσσι και πὺδ μακριά, σὶὸ βάθος τοῦρανοῦ, ἡ ἀυγή....

....Σὲ τέτοιαν ὥρα ἄς εἶτανε νάπαλοσβύς ἡ ζωὴ μου, σὰν τὴν καταχνιά μες στὴν ἀυγή, κ' ἡ μνήμη μου νὰ μείνη σὰν τὸ κυπαρίσσι, ποὺ ἀπ' τὴν κορφή του θ' ἀναβροῦς ἡ ἡλιοπηγή.

ΡΟΔΑ

Ρόδα, ὦ θυμιατηράκια μουσικὰ σὶὸ χέρι μᾶς πνοῆς πολὺ ἀπαλῆς, πολὺ δειλῆς, πολὺ σβησιμένης, καθὼς λιγοθυμᾷει ἡ εὐωδιά σας στῆς ἀπανεμιᾶς τὴν ἀτμοσφαιρα τῆ βαριά, ὅπου μὸλις ἀνασαινεῖς, ὅπου ἀνασαινεῖς σάμπως σ' ἐκκλησιὰ παλαικῆ, κλειστή, γεμάτη ἀπὸ ἐπιτάφιον μπαλοσαμένια [μύρα....

— Ὡ ρόδα, εἶν' ἐκκλησιὰ ἡ καρδιά μου κ' εἶναι ὁ ἐπιτάφιος ἔρωτας: φέρετε γύρα.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΤΟΓΙΑΝΝΗΣ

ΣΤΗ ΣΙΓΑΛΙΑ

Σὰν θάρθουν, ἀπ' τὰ φύλλα θὰ περάσουνε τοῦ φεγγαριοῦ οἱ νεραΐδες, και τ' ἀγέρι, παραμερῖζει δρόμον ἀνοίγοντας στὴ σιγαλία σὰν ἕνα χέρι—

Στὴ χλόη οἱ ἀδερφές τους οἱ πεντάμορφες οἱ λάμιες οἱ ξωθιὲς τῖς καρτερᾶνε και τὸ τραγοῦδι τους σὰν κάλεσμα με τῆς πηγῆς τὸ στόμα τραγουδᾶνε.

Ἐγειραν σὲ γλυκοῦ ὕπνον ἕνα ὄνειρον ἀπὸ τὸ δεῖλι οἱ ἀνθοὶ σὰν κουρασμένοι ἀπ' τὰ φιλιὰ και τὰ χαϊδέματα τῆς πεταλούδας μεθυσμένοι.

Κι' ἀνοίγουν σ' ὄνειρον τὰ πέταλα σὰν ἀπὸ κάποια φλόγα τῖς ἀγκάλες και στὴ βαριὰν ἀνάσα τους τὰ μύρα τους χύνουν, καλόντας τῆς δροσιᾶς τῖς στάλες.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΤΣΟΥΛΗΣ

Τὰ βράδια, ὄντας νύχτωνε, κ' ἡ αὐλὴ πλημμύριζε σκοτάδι, ἐμπαινε μέσα στὴν κάμαρα τῆς Μαρίας, σκυφτά, σὰν ξένος....

Ἀπ' τὴν ἡμέρα ποὺ ἀρρώστησε ὁ ἀδελφός του ἀπὸ φθισή, μαινόβγαίνε. Εἶτανε ἀπὸ ξένο, μακρινὸ μέρος ἡ γυναῖκα του. Δὲν εἶχε στὴν Ἀθήνα συγγενεῖς, κανέναν, ἀπ' τὸ σὸί της. Κι' ὁ ἄντρας της εἶτανε ἀπὸ ἐπαρχία, φευγάτος ἀπὸ μικρὸ παιδί.

Στὴν ἀρρώστεια του βοήθησε πολὺ ὁ Στέλιος. Στὸ νοσοκομεῖο πῆγαινε ταχτικὰ μ' ἕνα καλάδι ψόνια. Νὰ τοῦ δίνει νὰ τρώει καλὰ γιὰ νὰ πάρει ἀπάνω του σάρκα. Μὰ ἡ ἀρρώστεια ἔτρωγε τὰ σπλάχνα του κ' ἔφεγγε τὸ δέμα του, σὰν νὰ φώταγε μέσα του ἀδύνατον φῶς· ὄχι, δὲν εἶτανε γιὰ ζωὴ. Τὸ εἶχε πιστέψει. Κ' ἡ Μαρία στὴν κάμαρά της ἐκλαιγε, τὴν εὔρισκε με πρισμένα τὰ μάτια ὁ Στέλιος, — ἡ καυμένη γυναικούλα, τὸν μοιρολογοῦσε ζωντανό. « Ὅχι, ὄχι, δὲν εἶνε πιά γιὰ ζωὴ ». Αὐτὲς τῖς λέξεις μουρούριζε. Κ' ἐκεῖνος. « Μὴν κάνεις σὰν κοριτσάκι κ' ἐγὼ κ' ἐσὺ ἐκεῖ μιά μέρα θὰ καταλήξουμε. Ὁ χάρωντας δὲν κάνει χατήρι σὲ κανέναν ». Φώναζε... φώναζε ἡ πονόψυχη. « Ναι, νὰ πεθάνει, με τὴ σειρά του ὅμως, νὰ πατήσῃ τὰ γερατεῖα κ' ὕστερα νὰ ἡσυχάσει. Ἐνῶ τώρα μ' ἀφίνει ἔρημη. Ξένη σὲ τόπον ξένο. Χωρὶς δικό μου σπίτι. Χωρὶς κεφάλαιο. Στὸ δρόμον ».

Σ' αὐτὰ τὰ λόγια της, ποὺ με πένθος τυλίγανε τὴ ψυχὴ της και με συγκίνησι παλιό, ποὺ δονοῦσε τῖς χορδές της, βαθεῖα σὶὸ εἶνε της, ἀπαντοῦσε ψύχραιμα αὐτός. « Μὴ σὲ νοιάζει. Ὅπως τώρα κοιτάζω αὐτόν, ἔτσι αὐριο θὰ κοιτάζω και σένα ».

Και με προσοχὴ, ποὺ μίαν ἔνταση ἐξαιρετικῆ ἐπαιρνε, κοιτοῦσε νὰ διαβάσει ἀπ' τ' ἀμυγδαλωτὰ μάτια της, ἂν αὐτὲς οἱ ὑποσχέσεις τῆς προξενούσανε, και μικρὴ ἔστω, χαρά.

Ὅχι, δὲν μποροῦσε νὰ λιγοστέψει τὸν πόνο της. Δὲν ξαστέρωνε καμμιά χορὰ τὸ θόλωμα τῶν ματιῶν της.

Αὐτὸ ἐπέμενε νὰ μάθει. Πόσον φουρκιζότανε με τὴ σιωπὴ της...

Σὲ κάτι τέτοιες ἀπατητικὲς στιγμὲς τοῦλεγε.

« Ὅλα θὰ εἶνε μιά πρόσκαιρη φροντίδα ».

« Ὅχι, ποτέ! — τῆς φώναζε ἡχηρὰ. »

« Μὴν πιστεύεις σὲ ὅ,τι δὲ μπορεῖ νὰ κατορθωθεῖ! — εἶπε με ἀπογοήτευση. »

« Μὲ θεωρεῖς λοιπὸν ἕναν τόσο ἐλαφρὸ ἄνθρωπον; »

« Δὲ μπορεῖς νὰ γίνεις, ὅ,τι εἶτανε ἐκεῖνος ». »

« Και ποῦ τὸ στηρίζεις αὐτό; »

« Νά, εἶσαι τώρα ἕνας νέος. Πάνου στῖς φλόγες σου. »

« Ὅλα γύρω σοῦ γελοῦνε. Θαρρεῖς εὐκολὰ τὰ πὺδ δύσκολα πράματα » κι' ὅταν θάρθει ἡ ἡσυχὴ σκέψη σὶὸ μυαλό σου, ποὺ τὴ ζυγιάζει ἡ πείρα, τότες θὰ ναῦρεις μιά γυναικοῦ-

λα, θά φροντίσεις νά εἶνε ὁμορφῆ καί μέ παραδάκια καί σ' αὐτή θ' ἀφοσιωθεῖς.

Ὅντας τέτοια λόγια, σέ τέτοιες ἀπαιτητικές στιγμές τοῦ πετοῦσε, τὸν πιάνανε δυνατές στενοχώριες, τοῦ σφίγγανε τὸ λαρύγγι, χαλοῦσε ὁ συνειθισμένος τόνος τῆς φωνῆς του.

Ὅσο κι' ἂν ἐπέμενε — τὸν ἔπιανε μιὰ ἀκατάσχετη φλυαρία — εἶτανε ἀδύνατο νά γυρίσει τὸ κεφάλι τῆς Μαρίκας.

«Μ' ἀφίνει στὸ δρόμο» — αὐτὸ πονετικά φώναζε κ' ἔκλαιγε ἡ καλοκάγαθη γυναικούλα.

«Θά εἶνε σκληρό, ἀπάνθρωπο, ν' ἀφίσω τὴ γυναίκα τοῦ ἀδελφοῦ μου νά πεινάσει!» — εἶπε μέ θλίψη σιγαλά ὁ νέος.

Δάγκανε νευρικά τὰ κόκκινα χεῖλια τῆς, καί φύσαγε... φύσαγε...

«Σ' εὐχαριστῶ γιὰ τὴν προθυμία σου. Γιὰ τὰ φιλεῦσπλανα αἰσθήματά σου. Για τὴ μαλκὴ καρδιά σου. Εἶνε τόσο ὁμῶς κακὸς ὁ δρόμος μπροστά μου... Τὸν φοβερίζουν τόσον γκρεμνοὶ στὰ πλάγια... Μιὰ ἄβυσσος. Λίγο νά γλιστροῦν θά πέσω... Εὐκόλα κανεὶς ρίχνεται στὸ χαμό».

«Μὰ ἐπὶ τέλους...» — χτύπησε τὰ χεῖρια του στὰ πόδια του πλάγια.

«Θυμῶνεις, Στέλιο» ;

«Πολὸ μοῦ ἀναεὶς τὰ νεῦρα. Εἶσαι μιὰ φοβιστάρια. Ἔτσι βλέπω. Μιὰ εὐκόλη στὶς τρομερὲς ὑπόνοιες, ποὺ παίρνεις ἀπ' ὄπου ἴδανε, δῶ καί κεῖ καί στὸ κεφάλι σου τίς χώνεις στρυμωχτά. Ἔχω γνωρίσει τέτοιου εἴδους γυναῖκες. Ὁ παραμικρὸς κρότος, τοὺς δημιουργεῖ ξαφνικά τὴ μεγαλύτερη ὑπόνοια τρόμου».

Ἔνα χαμόγελο, ποὺ ἔνα φῶς τὸ τίλιγε, σὰν κίτρινη πεταλοῦδα στὸ φῶς τοῦ ἡλίου, ἡ θωριά τοῦ μαραμένου κρίνου, τοῦ πεταμένου φύλλου, τοῦ παγωμένου προσώπου, ποὺ γιὰ τὸν τάφο προορίζεται, τὸ φῶς τοῦ πόνου, ποὺ θανατερὰ σπαράζει τὰ σωθικά μας καί πληγὲς ἀνοίγει πᾶνου στὴν καρδιά μας, — ὦ ; ἔνα τέτοιο χαμόγελο πόσα μᾶς λέει στὸ νοῦ καὶ πόσα μυστικά μᾶς ξεσκεπάζει — τοῦ πετοῦσε καί δάγκανε ἡ γυναικούλα τὰ κόκκινα χεῖλη, τ' ἄλικα σὰν ὠραῖο κοράλλι.

Κ' ὕστερα μιὰ σιωπὴ ἔπεφτε βαρειά σὰν ἡσυχία ἀπὸ φευγάτῃ ἀνεμοθύελλα σὲ δάσος, ἡ σιωπὴ μέ ἀγωνία γεμάτη.

Χτυποῦσε νευρικά τὰ δάχτυλά του στὸ γόνατο, Κοκκίνιζε ἀπὸ θυμὸ σὰν παπαροῦνα. Ὅσο κι' ἂν ζητοῦσε νά ὑποκριθεῖ τὸν ἀδιάφορο. Πλησίαζε τὴ λάμπα. Ἐπαιξε μέ τὸ φινίλι. Τὸ ἀνεβοκατέβαζε. Πήγαινε στὸ τραπέζι. Ἐπαιρνε τὸ ποτήρι, τὸ γιόμιζε νερὸ ἀπ' τὴν κανάτα καί χωρὶς νά διψάει, ἔπινε... Ὑστερα κοιτοῦσε τὰ κάδρα. Τὶς φωτογραφίες, ὅλο τίς κοιτοῦσε, σὰ νά εἶχε πρώτῃ φορὰ μπεῖ στὴ κάμαρά τῆς. Ὅ,τι ἔφαγνε τὸβρισκε, ἀλήθεια, ξένο. Ἡ σιωπὴ κι' αὐτὴ σὰ νά τοῦ ἔδειχτε μέ τὸ δάχτυλο τὴν πόρτα. Ναι, κι' αὐτὴ ἡ σκέψη τοῦ ῥχότανε στὸ κεφάλι.

Εἶτανε βράδυ συγγεφιασμένο τοῦ μῆνα Δεκέμβρη.

Ἔνας ἀγέρας ἀπὸ δυὸ μέρες εἶχε λερώσει ὅλη τὴν πόλη ἀπ' τὴ σκόνῃ, ποὺ σύγγεφα σήκωνε...

Στὴν πόρτα τῆς αὐλῆς, ἀπὸ ἕνα τηλεγραφόζυλο ποὺ κρεμότανε τὸ γλομπάκι τοῦ ἤλεκτρικοῦ, εἶχε σπάσει κάτω καί σκοτάδι βασιλεῦσε γύρωθε.

Κάτι ροκανίδια, ἀπ' τὸ πλυσταριὸ — ποὺ ὁ σκύλος τῆς σπιτονοικοκυρᾶς Φάλαινας εἶχε χρίσει μέσ ἀπὸ ἕνα τσουβίλι, ποὺ τὸ κομμάτιασε παίζοντας — εἶχε σκορτίσει σ' ὅλη τὴν αὐλὴ χάμω καί στὰ κεραμίδια πάνω, ὁ θυμωμένος ἀγέρας.

Ἡ σκεπὴ τοῦ σταύλου πῶς κάτω, εἶχε σειστεῖ καί μ' ἕνα δευτέρου ἀνεμοστρόβιλο θάχει σοροβολιαστεῖ.

Ἄστραφτε χωρὶς νά βροντᾷ.

Κάτου κοντινὰ θά ἔβρεχε μέ συνέχεια.

Ἐκανε ψύχρα διαπεραστική.

Οἱ πόρτες, τὰ καμαράκια τῶν φτωχῶν, εἶτανε σφαιλιστὲς καί μόνο οἱ φεγγίτες τοὺς ἀπὸ πᾶνου θαμποφόταναν.

Μιὰ ἡσυχία ἀπλωνότανε, ἔξδν ἕνα καυγαδάκι στὸ ἀκρινὸ καμαράκι, πλάι στὸ σταῦλο, ποὺ καθότανε ἡ Ἀναστασία, μιὰ νευρική. Τσακωνότανε μέ τὰ παιδιὰ τῆς καί τὰ χτυποῦσε, μέ τὸ τίποτα, χασιούκια. Κλαίγανε αὐτὰ, βροντοῦσανε κάτω τὰ πόδια τους, βρίζανε τὴ μάνα τους, ὁ μέγανος βουτοῦσε καί πράγματα νά τῆς πετάξει πᾶνω τῆς.

Ἡ ὠραία Ἀσπασία, ἡ κορδελλιάρια, ποὺ ἡ ὁμορφιά τῆς ἀχτινοβολοῦσε σὰν μεγάλο διαμάντι, — μιὰ ξυπόλητη εἶτανε μικροῦλα στὴν αὐλὴ καί τώρα κολιμποῦσε στὰ λούσα, ἀπ' τὸν καιρὸ ποὺ βγήκε στὰ μαγοζιά καί δούλευε, καί μέ κόσμο σχετίστηκε — τραγουδοῦσε ἐρωτικά...

Ζοῦσε στὰ τριανταφυλλένια ὄνειρά τῆς.

Τὶ κι' ἂν πίσωθὲ τῆς βούιζε ἡ βρυσιά ;...

Γι' αὐτὴ ὁ Παράδεισος εἶχε ἀνοίξει τίς πύλες του στὴ γῆς.

Τὸ ἔλεγε κιόλας, γιὰ νά φουρκίζει τίς ἄλλες.

«Ἐγὼ εἶμαι φανερὴ καί σεῖς κρυφές»...

Σκυφτὸς ἔμπαινε στὴν αὐλὴ πάλι ὁ Στέλιος. Μὰ τρέκλιζε.

Εἶτανε πιωμένος. Γιατί προτάρχιζε νά πίνει. Καί μεθοῦσε εὐκόλα. Εἶχε καί τὸν καῦμὸ μέσα του, ἕνα σκουλήκι..

«Ποιὸς εἶνε» ;

«Ἄνοιξε Μαρίκα» — ἀκούστηκε βραχνιὰ ἡ φωνὴ του.

Εἶχε σηκώσει τὸ γιᾶκὰ τοῦ πανωφοριοῦ του, κ' εἶτανε ζαρωμένος, σὰν ἄρρωστος ποὺ τουρτουρίζει γυρνώντας τοὺς δρόμους.

«Τὶ ἔχεις ; εἶσαι πολὺ καταβλημένος» — τοῦ εἶπε σιγαλά.

Πέταξε χάμω μέ δύναμη τὸ καπέλλο του. Ἐτριξε τὰ δόντια του. Κοίταξε καλὰ τὴ γροθιά του. Καί χασκαρογέλασε...

«Οἱ ἄτιμοι !» — φώναξε μέ ἐκδίκηση.

«Κάποιο καῦγὰ θάχεις κάνει. Γιὰ πές μου ;... Μὲ ποιὸς μάλωσε καί γιατί» ;...

«Γιὰ σένα !»...

Σήκωσε μέ ταραχὴ τοὺς ὤμους τῆς, ὑψώθηκε στὰ νύχια σχεδὸν τῶν ποδιῶν τῆς, τὸν κοίταξε αὐστηρὰ καί μέ ἀπορία.

«Γιὰ μένα ; Σὺ ; Καί πῶς ;»...

«Πᾶνου στὸ κρασί. Οἱ παλιονθρώποι. Ἔτσι καθὼς μιλοῦσαμε μέ ἀστεῖα, κάποιος μελέτησε γελαστὰ τ' ὄνομά σου... Μὲ εἶδε, ποὺ θύμωσα, κι' ἄρχισε νά ἔπαινε τὸν μακαρίτη... Εἶτανε συντεχνίτις. Μὰ γιὰ σένα γελοῦσε... γελοῦσε μέ τόση διάθεση καί πεποιθήση, ναι, Σηκώθηκα ὀλόρθος. Βούτηξα ἕνα ποτήρι νά τοῦ τὸ σφουρίξω στὸ κούτελό του, μὰ, μπήκανε οἱ ἄλλοι στὴ μέση Ζήτησα ἐξηγή-

σεις τότε. Καί τί εἶπε, αἱ ; Τὶ νομίζεις πῶς εἶπε ; Ναι, ὅτι πέθανε ὁ ἀδερφός μου ἀπὸ σένα !»...

«Ὅχι δά... Κοί για' ἀπὸ μένα» ; — μίλησε μέ μῖσος.

«Ἐτείδης σὺ κάποιον ἄλλον ἀγαποῦσες» !...

Πέρασε μικρὴ σιωπὴ. Τὸν κοίταξε λοξά. Κ' εἶπε ἀπότομα.

«Αὐτὲς εἶνε ψευτιὲς γελοῖες» !... — κ' ἔβαλε τὸ δάχτυλό τῆς στὸ στόμα τῆς καί τὸ δάγκωσε...

«Ἐτριψε τὰ χεῖρια του, νά ζεσταθοῦνε, καί τὴν πλησίασε.

«Ἐγὼ τοὺς ἔβρισα. Μὴ νομίσεις πῶς δειλίασα, ὄχι...

Πάρα λίγο νά ρηθοῦμε στὰ χεῖρια»...

Ὅξω ἄστραφτε κι' ἀπ' τὸ φεγγίτη πηδοῦσανε μέσ στὴν κάμαρα οἱ ἀστραπές, ποὺ πρὸς στιγμὴ γινότανε φῶς κόκκινης μέρας καί πάλι σκοτεινίαζε, γιὰτὶ ἀμυδρὰ φώτιζε ἡ λάμπα.

Τὸν κοίταξε αὐστηρὰ στὰ μάτια, σὰν κάτι νά διάβαζε στὰ λιγωμένα μάτια του, στὴν ἔξαψή του...

Πάλι μιὰ σιωπὴ πέρασε κι' ἀκούγονταν οἱ ταραγμένοι ἀνασασμοὶ τῆς.

«Αὐτὸ εἶνε ὄλο» — ψιθύρισε καί κἀνοντας μεταβολή, πῆγε στὸ κρεββάτι, σήκωσε τὴν κουβέρτα, τὴν ἔναστρωσε, ἔσπασε τὸ μαξιλάρι, πῆρε καί δευτέρῃ κουβέρτα πᾶνου ἀπ' τὸ μπαῦλο, τὴν ἔστρωσε κι' αὐτὴ, σιγά — σιγά...

Ὅντας γύρισε τὸν εἶδε πολὺ σιμά τῆς καί δοκίμασε μιὰ ξαφνικὴ ἔκπληξη. Ἔνα « ἄ ! » φώναξε.

Τέντωσε τὸ κεφάλι του πρὸς τ' ἄπᾶνου.

Μιὰ χαμηλὴ ματιὰ τῆς ἔρριξε στὸ πρόσωπο, ἐπίτηδες νά τὴν κάνει, ὕστερ' ἀπ' τὴν ἔκπληξη, ν' ἀνατριχιάσει ἀπὸ ρόβο.

«Δὲ σὲ νοιάζει, αἱ» ;...

«Τώρα ὄχι. Τέτοια λόγια τώρα... εἶνε νά λέγονται ;. Τοῦλάχιστο χάρη σεβασμοῦ πρὸς τὸν πεθαμένο»...

«Μὰ γιὰ ἔλα στὴ θέση μου ;»...

«Ἐγὼ ; ψο !... Τέλος πάντων»

«Μαρ'κα !» — φώναξε ὑψώνοντας τὸν τόνο τῆς φωνῆς του.

«Αἱ ; τί φωνάζεις ἔτσι τ' ὄνομά μου» ;...

«Ἐγὼ πάρα λίγο νά χτυπηθῶ, ἂν δὲ μᾶς χωρίζανε, θά χυνότανε στὴν ταβέρνα αἷμα !, ναι, αἷμα» !..

Χαμογέλασε, κείνο τὸ μισὸ χαμόγελο ποὺ ἄνοιγε τὸ φῶς τοῦ πόνου τῆς ματωστάλαχτης καρδουλάς τῆς...

Ἄναψε ὁ Στέλιος ἀπ' τὸ γυαλί τῆς λάμπας τὸ τοιγάρο του.

Ἐβαλε τὰ χεῖρια στὶς τσέπες κ' ἔφερε δύο — τρεῖς βόλτες πᾶνου — κάτου φυσώντας ἀπ' τὰ ρουθούνια...

Στάθηκε. Τὴν κοίταξε λοξά, μὰ τόσο θυμωμένα...

«Λοιπὸν» ;...

«Τώρα θυμᾶμαι, πῶς εἶχατε καί τρίτο ἀδερφό».

«Καί μ' αὐτὸ τί» ;

«Κι' αὐτὸς πέθανε φθισικός» !...

«Ὅστε θέλεις νά πεις, πῶς εἶνε κληρονομικὴ ἡ ἀρρώστια»...

«Βέβαια, κι' ὄχι πῶς ἔπαθε ἀπὸ μένα... Αὐτὲς εἶνε ἀνοησίες»...

Πέταξε τὸ τοιγάρο του, τὸ πάτησε μέ κρότο στὸ πάτωμα, σὰ νά ζούπαγε κανένα σημαμίδι...

«Ἀνοησίες» ! — μουρμούρισε.

«Γιατί εἶσαι τόσο νευριασμένος» ; — τὸν ρώτησε μέ φωνὴ τάχα ἡρεμῆ, ἐνῶ τὰ μάτια τῆς λάμπανε ἀπὸ θυμὸ.

«Γιὰ ὅ,τι συνέβηκε».

«Ἄ !... στὴν ταβέρνα»...

Κοίταξε τὸ ρολοῖ του. Ἔσπασε τὴν πόρτα. Πλησίασε τὸ κρεββάτι τῆς. Ἐριξε ματιὲς γύρωθὲ του σαστισμένες.

«Νυστάζεις νωρὶς ἀπόψε» — εἶπε μουλωχτά.

«Δὲν εἶμαι καλά».

«Ἐφαγες» ;

«Δὲν πεινάω καθόλου. Ἔχω λίγο πυρετό».

«Ἀῦριο εἶνε γιορτὴ. Θά φάμε μαζί. Τὶ θές νά ψωψίσω» ;...

Γύρισε κι' ἔσπασε τὴν κουβέρτα, τὸ μαξιλάρι τῆς...

«Ὅψ ! πάλι μέ τὸ κρεββάτι σου τάχεις» ; — εἶπε πῶς δυνατά.

Ἡ Μαρίκα δὲν ἀτήνησε, μόνο προχώρησε στὸ τραπέζι, πῆρε, τοῦ πετρελαίου τὴ λάμπα καί σίμωσε τὴν πόρτα.

Ὁ ἕνας κοίταξε τὸν ἄλλον μέ ἀνασασμοὺς ταραχῆς κ' ἐρεθισμοῦ. Μιὰ ἐκπληξὴ εἶχε κλονίσει τὸ Στέλιο, κείνες τίς στιγμές. Χωρὶς νά τὸ νοιώσει ἔβαλε ἀφηρημένα τὸ χέρι του στὴν πόρτα τὸ πόμολο, χαμηλώνοντας τὸ βλέμμα καί σκύβοντας τὸ κεφάλι...

Μεμιά ; ταραχτήκε. Μιὰ λάμψη χύθηκε ἀπ' τὰ μάτια του.

«Βιάξασαι νά φύγω» ; — τὴ ρώτησε μέ περιέργεια μεγάλη, δαγκάνοντας ἀπ' τὸ κακὸ του τὰ χεῖλια του.

Ἐκείνη κουρασμένη, μέ φωνὴ ἔκκυρδισμένη, τοῦ εἶπε.

«Φύγε ! Θέλω νά ἡσυχάσω» !...

Κρατοῦσε τὸ πόμολο, δοκίμασε τὴν παλάμη του, νά τὸ σφιξί, νά τὸ σπάσει, ἔτριξε ὅλη ἡ κλειδαριά, σὰ νά κομματιάστηκε...

«Ὅχι ! Αὐτὸ λέγεται προσβολή» ! — τῆς εἶπε μ' αὐστηρότη σφίγγοντας τὰ δόντια του.

«Παρακαλῶ. Ἀῦριο συνεχίζεις»...

«Ὅχι. Τώρα θέλω νά στὰ πῶ»...

«Δὲ θέλω ν' ἀκούσω περισσότερα».

«Σὲ μένα μιλάς ἔτσι ;... Καί ξένος νά εἶμουν, πάλι θά εἶσουνά κάπως ὑποφερτὴ μπροστά σὲ μένα, σ' ἕναν ποὺ δὲν πρέπει νά τοῦ φαίνεσαι τόσο ἀχάριστη» !...

Ἐτρεμε ἡ λάμπα στὸ χέρι τῆς, κινδύνευε νά πέσει κάτω.

«Δὲν εἶμαι ὅπως μέ νομίζεις» — τοῦ μίλησε σοβαρὰ καί μέ φανερὴ περιφρόνηση καί κοίταξε ἄλλοῦ.

Ἐκεῖνος γέλασε γιὰ νά τὴν πειράξει δυνατά.

Ἡ Μαρίκα ἄναψε ἀπὸ νέο θυμὸ, μιὰ ἔξαψη τὴν κυρίεψε.

«Αἱ, φτάνει πιά» — φώναξε μέ ὀργὴ ν' ἀκουστεῖ κι' ὄξω.

«Μὲ διώχτεις σὺ» ;...

«Ἐπὶ τέλους στὸ λέω, φύγε ! Τὶ μέ κοιτᾶς περιέργω... Φύγε ! Πές με ἀχάριστη, κι' ὅ,τι ἄλλο θέλεις. Μὰ ὄχι, δὲ θά γίνω ἐγὼ φιλαράκο, ὅπως σοῦ πέρασε ἡ ἰδέα»...

«Δὲν ξέρω τί ἰδέα εἶνε αὐτὴ».

«Ψεύτη» !

«Μὲ βρίζεις κιόλας».

«Φύγε» !

«Μοῦ τὸ λὲς κατὰ μούτρα σὺ» ;

«Ὅξω ἀπ' τὴν κάμαρά μου... Ἐγὼ ὑπῆρξα μιὰ ἐρωμένη ἑνὸς ἄλλου, αἱ» ;...

«Ἔτσι μοῦ εἶπανε».

«Ψεύτη! Μὲ ξέρεις πολὺ καλά. Μὲ δοκίμασες ἀρκετά. Ἐπεχείρησες, μὲ μεγάλη ἐπιφύλαξη, τέτοια νὰ γίνω σὲ σένα. Ὅχι, ὄμως. Προτιμῶ φτωχεῖα, μὰ ὄχι στὰ χέρια τὰ δικιά σου ν' ἀμαρτήσω! Φύγε!»...

Σιγάνοιξε τὴν πόρτα, ὕστερα τῆς ἔδωκε μιὰ δυνατὴ σπρωξιὰ.

Ὁξω ἄστραφτε δίχως ν' ἀκούγεται βροντὴ.

Στὴν αὐτὴ μόνον τὸ τραγοῦδι τῆς καρδελιάστρας ἀκούγονταν μὲ διάθεση. Ἔτσι τὶς βραδυνὲς ὥρες ἡ Ἀσπασία τραγουδοῦσε. Γι' αὐτὴ δὲν ὑπῆρχανε ἔννοιες καὶ στενοχώριες. Διασκέδαζε καὶ τῆς ζωῆς ρουφούσε τὰ θέληγτρα. Ἐμοίωζε τῆς μάνας τῆς — γιατί κι' αὐτὴ στὰ νιάτα τῆς ἴχε κάνει ὄργια...

Πῆγε κ' ἔπεσε τὰ μπρούμπα στὸ κρεββάτι τῆς κ' ἔκλαιγε σὺν δαρμένη, ὅπως τὶς ἔτρωγε μικρούλα...

Ὁξω γαύγιζε τοῦ καρροτσέρη Θανάση τὸ σκυλί.

Καὶ στῆς νύχτας τὶς ὥρες, νόμιζε, πὼς ἵ' ἀκούσει στὴν πόρτα τῆς τὰ βήματα τοῦ Στέλιου βιαστικά.

Καμμιά φορὰ ξεπεταγότανε, κοιτούσε γύρω τῆς, γιατί θαρροῦσε πὼς θὰ δῆ αὐτὸν ἀπὸ πίνου τῆς, ἔτοιμο νὰ τὴν ἀρπάξει, νὰ νικήσει κάθε ἀντίστασή τῆς, νὰ πνίξει, μὲ τὴν παλάμη του τὸ στόμα τῆς, κάθε φωνὴ τῆς...

Μιὰ τόση μακρινὴ καλωσύνη, συλλογιζότανε ἡ δόλια. Μὲ τὸ κρύο, τὶς βροχὲς πῆγαινε στὸ νοσοκομεῖο μὲ τὰ ψάνια. Τὸ βράδυ, πού θὰ τὸν ρωτοῦσε, τὶς διηγότανε τὴ μιὰ μὲ τὴν ἄλλη, ὅλες τὶς καλωσύνες του. Καὶ τὴ χαρὰ τῆς κέρδιζε. Ὅχι. Δὲν εἶτανε γιὰ ζωὴ. Τὸ εἶξερε καλά. Καὶ σφάλισε ἡ παγωνιά τοῦ θανάτου τῆς ζωῆς του. Ὑστερα, ὅλες αὐτὲς οἱ κολωσύνες, τοῦ εἶχανε δώσει τὸ μεγάλο θάρρος, νὰ μπαινοβγαίνει στὴν κάμαρά τῆς. Ὅτι ἔκανε γιὰ κεῖνον προσέφερε καὶ σ' αὐτὴ. Τῆς κουβαλοῦσε ψάνια. Ἦθελε νὰ τρώνε συχνότερα μαζί. Νὰ πῆ γυρίζε περίπατο ὄξω. Πάντα πρόθυμος γιὰ νὰ τὴν περιποιεῖται στὸ κάθε τι. Οἱ γειτόνοι ἐκεῖ λέγανε. «Τὶ θαυμάσιο παιδί». Πόσο καλὸς φαινότανε, γλυκὸτροπος. Πάντα μ' ἕνα εὐγενικό χαμόγελο στὰ χεῖλη του, σὺν ξεπεσμένους ἀριστοκράτης.

Ἡ Μαρίκα, στὸ μετοξί, εἶχε φροντίσει καὶ βρῆκε δουλειά, νὰ ράβει στρατιωτικὲς μανδύες κι' ἀμλέχονα, τῆς ἀποθήκης τοῦ στρατοῦ.

Εἶτανε καθ' ὅλα προετοιμασμένη.

Περιμένε νὰ πάρει ἀφορμὴ καὶ ν' ἀμυνθεῖ, ἀπ' ὅλη αὐτὴ τὴν κατάσταση. Νὰ ξετινάξει αὐτὸ τὸ σφύξιμο ἀπὸ τὶς συχνὲς καλωσύνες, πού οὔτε αὐτὸς ὄντως τῆς, δὲν τῆς εἶχε κάνει. Θὰ φαινότανε σκληρὴ, αὐστηρὴ, ἀπότομη, μὰ θὰ ἔδωζε τὸν ἑαυτὸ τῆς ἀπὸ τὸν πειρασμό.

Σηκώθηκε περασμένα μεσάνυχτα. Εἶχε ξυλιάσει ἀπ' τὸ κρύο. Τὸ πετρέλαιο τῆς λάμπας εἶχε σωθεῖ καὶ κάπνιζε τὸ φυτίλι, τοισίριζε...

Ὁξω ὁ σκύλος τοῦ καρροτσέρη Θανάση γαύγιζε...

Ὁ νοῦς τῆς πῆγαινε σ' αὐτὸν καὶ κρυάδες τὴν περιλούζανε φρόβου, μὲ κεῖνο τὸ αὐστηρὸ καὶ κόκκινο φῶς τῶν ματιῶν του...

Μὴ τυχόν ξαναγυρίσει, τρεμούλιαζε, βροντῆξει τὴν πόρτα καὶ γίνε ρεζίλι στὸ γειτονόκοσμο τῆς αὐτῆς.

Κοίταξε στὸ εἰκονοστάσι τὰ εἰκονίσματα κ' ἔκανε τὸ σταυρὸ τῆς.

Κεῖνες τὶς στιγμὲς θυμῆθηκε τῆς πεθαμένης μαρούλας τῆς κάποιες συμβουλές.

«Μὴν δέχεστε τοῦ ἄλλου τὶς καλωσύνες, γιατί θὲ νᾶρθε στιγμὴ, ἴσως, νὰ ζητήσῃ νὰ τοῦ τὶς πληρώσετε».

Κ. Α. ΦΩΤΑΚΗΣ

ΣΚΙΤΣΑ ΑΠ' ΤΗ ΖΩΗ

Η ΣΥΧΩΡΕΣΙ ΤΗΣ ΠΕΙΣΜΑΤΑΡΑΣ

Συλλογιζόμουνα. Ποιὰ τάχα νάσαι ἡ αἰτία ποῦ ἡ μικρούλα μου ἀπόψε εἶναι θυμωμένη μαζί μου!

Δὲν ἤμποροῦσα νὰ βρῶ τίποτε ποῦ νὰ μ' ἐνοχοποιή.

Ἄς εἶναι, ἂν ἐγὼ ἤμουν ἀνίκανος νὰ βρῶ τὴν αἰτία καὶ τὴν ἀφορμὴ τῶν νεύρων τῆς μικρούλας μου, αὐτὴ ἔμωσ βρῖσκει τόσα πολλὰ πράγματα καὶ τὰ λιανίζει μὲ τὴ φαντασία τῆς γιὰ νὰ δημιουργῆ διάφορα ἀνύπαρκτα... γεγονότα.

Ἐπεχείρησα μὲ χίλια δυὸ λόγια γιὰ νὰ κατορθώσω νὰ τὴν πείσω νὰ μοῦ πῆ αὐτὸ τὸ μεγάλο κακὸ ποῦ τῆς ἔκανα κι' ἐγὼ δὲν τῶξερα, μὰ ἐκεῖνη δὲν ἀπαντοῦσε κι' ἔδειχνε τὸ θυμὸ τῆς μὲ χίλιους δυὸ ἀναστεναγμούς καὶ ξεφυσήματα καὶ μὲ τὶς ἀπειρες ἄγριες ματιὲς ποῦ μοῦ ριχνε!

Ὅταν βρυσεστημένος πειὰ ἔπαψα νὰ τῆ ρωτῶ, ἔλυσε τὴ γλῶσσά τῆς καὶ μ' ἄρχισε μιὰ ψαλμωδία εἰς ἤχον πλάγιον τέταρτον; χωρὶς εἶτε μὲ παρακάλια, εἶτε μὲ θυμούς μου νὰ κατορθώσω νὰ τῆς κλείσω τὸ στόμα.

Τῆς ἐπέστησα τὴ προσοχὴ γιὰ τὸ κέντρον ποῦ βρισκόμαστε, γιατί εἶμαστέ σ' ἕνα κεντρικὸ ζαχαροπλαστείο, μὰ ἐκεῖνη ἀντὶ νὰ μετριάσῃ τὸν τόνο τῆς φωνῆς τῆς πειὸ δυνατὰ ξεφώνηξε.

«Δὲν μπορῶ νὰ πείσω. Μοῦ εἶναι ἀδιάφορο γιὰ τὸν κόσμο. Ὅ,τι θέλει ἄς πῆ».

Ἐθύμωσα πολὺ γι' αὐτὸ, ἄλλ' ἤμουν ἐντελῶς ἀνίκανος νὰ τῆς φερθῶ ἄσχημα.

Τὴν ἄφησα λοιπὸν νὰ διακωμωδῆ τὴ ζήλεια ποῦ τὴν εἶχε κυριεύσει καὶ νὰ ξεπαῖ σὲ διάφορες ἀσυνάρτητες ἐκφράσεις καὶ ἀποφάσεις ποῦ θὰ ἐλάμβανε. Ὅτι εἶμαι ἐλεύθερος νὰ κάνω ὅ,τι θέλω, μὰ ὄχι μπρὸς σ' τὰ μάτια τῆς! Ὅτι ἔπειτα ἀπ' ἔλ' αὐτὰ, δηλαδὴ πὼς ἐκουδιέντιασα ἐλεύθερα μὲ μιὰ γνωστή τῆς, γιατί αὐτὴ εἶν' ὄλη ἡ ἱστορία τῆς ὑποθέσεως, θέλει νὰ μὲ ξεχάσῃ καί... θὰ τὸ κάνῃ! Ὅτι ἂν εἶχε ἕνα πιστόλι θὰ μὲ σκοτώνει καὶ θὰ σκοτωνότανε κι' αὐτὴ καὶ χίλιες δυὸ ἄλλες ἀνοησίες...! Ἐγὼ δὲν ἀπαντοῦσα, γιατί δὲν εἶχα κανένα λόγο νὰ τῆς ἀποκρούσω τὴ ζήλεια τῆς, κι' αὐτὸ μὲ τὴ σκέψι πὼς ἡ ἀγάπη τῆς γυναίκας ἔχει πάντοτε ἀνάγκη τῆς ζήλειας γιὰ νὰ τρέφεται!

Σὲ μιὰ στιγμὴ δυνατοῦ παροξυσμοῦ τῆς ἡ μικρούλα σηκώθηκε ἀπότομα κι' ἐφύγαμε.

***

Πηγαίναμε κατὰ τὸ σπῆτι τῆς.

Ἐξαφνα σ' τὴν ἀρχὴ τοῦ δρόμου μ' ἀγκάλιασε σφιχτὰ καὶ μοῦλεγε πὼς μ' ἀγαπᾷ μὲ τρέλλα, πὼς μὲ πονεῖ κι' ἐγὼ φαίνομαι κακὸς μαζί τῆς!

Ἐγὼ ἐξακολουθοῦσα νὰ μὴ βγαίνω μιλιὰ!

Ξαναθυμῆθηκε τὸ θυμὸ τῆς κι' ἄρχισε τὴν ἱστορία τῆς λησμονιάς.....!

Φθάσαμε κοντὰ σπῆτι τῆς, ὅπου μοῦ ἐπρότεινε τοὺς δρόμους τῆς...Ἐιρήνης! Ὅτι ἂν θέλω νὰ ξαναπηγαίνω μα-

ΜΠΡΟΣΤΑ Σ' ἘΝΑ ΣΠΙΤΙ

Στὸ Λεωνίδα Ζώη.

Ὅποτε περνῶ μὲ τὸν παιδικὸ μου φίλο κάποιον στενόμακρο σοκάκι ποῦ βγαίνει στὴ παραλία, σταματῶ μελαγχολικὰ μπροστὰ σ' ἕνα εἰρηωμένο σπίτι.

Ὅποια ἕρῃ συγκίνησι ἐμπνεόν τὰ μνημειώδη μέρη, στὰ ὁποῖα ἡ εἶδαν τὸ φῶς τῆς ζωῆς, ἡ ἀφίστανε τὴν ὑστερὴν πνοὴ ὑπέροχα πνεύματα καὶ προοιμοῦχοι ὑπάρξεις, τέτια συγκίνησι, μὲ κάποια ὁμως μελαγχολία, προξενεῖ εἰς ἐμὲ ἡ σκυθρωπὴ ὄψις αὐτοῦ τοῦ σπιτιοῦ ποῦ μόλις στέκεται ὁρῶ. Μεταδίδω δὲ καὶ σὶὸν αἰθανικὸ φίλο μου τὴ μελαγχολία μου, καὶ σταματῶ κι' αὐτός, καὶ συμμερίζεται τὸ ἄεμβασμό μου.

Ἀκατοίχητο ὅπως εἶνε τὸ μονόροφο αὐτὸ σπιτάκι, ποῦ κάποιο ἐχρησίμευε κελλὶ ἐκκλησιαστικῆς, μὲ τοὺς ὀραγισμένους τοίχους, τὰ κλειστὰ καὶ χωρὶς σχεδὸν θηλιὲς ξεθωριασμένα καὶ σάπια παράθυρα καὶ πόρτες, δίνει τὴν εἰκόνα τῆς ἀπελπισίας, τῆς ἐρμιάς, τῆς φοβερῆς ματαιότητος τοῦ κόσμου.

Καὶ τὸ εἰρηπιο αὐτὸ, γιὰ τὸ ὁποῖο δὲν ἔχει κανεὶς τώρα βλέμμα οὔτε σεβασμοῦ, οὔτε στοργῆς, ἀλλὰ οὔτε καὶ πόνο γιὰ τὴν κατάντια του, καὶ ποῦ ἐγὼ τὸ παρομοιάζω μὲ φαλιά χελιδονίων, ποῦ τὴ χάλασαν ἀνάγωγα παιδιὰ, γιὰ νὰ διασκεδάσουν τὴ κακουργία τους σκοτώνοντας καὶ ξεμπουρζιόντας ἄκακα πουλάκια, θαρροῦ πὼς μουρμουρίζει κάποιον μοιρολόγι, κάποιον θρηνο.

Ὅταν ἡ ψυχὴ μας βρῖσκειται σὲ ἔκστασι, νομίζουμε πὼς καὶ τὰ ἄψυχα πράγματα μιλοῦνε μιὰ μουσικὴ γλῶσσα ποῦ μονάχα ἡ καρδιά ἐννοεῖ κι' ἀνθῆται.

Τὲς λίγες στιγμὲς ποῦ σταματῶ μπροστὰ σ' αὐτὸ τὸ ἐρημώπιτο, καὶ τὸ κυτιάζω μελαγχολικὰ, περνῶ ἀπὸ τὸ τοῦ μου (μ' ἐκεῖνη τὴ δύναμι καὶ τὴν ὀρητικὴ ζωηρότητα, ποῦ ἐμψυχώνει τὸν ἄνθρωπο, πὼς κάποιον, σὲ κόσμους ἀφάνταστους κι' ἀμόρφωτους ὁ πόνος τοῦ θαῦρον τὴν αἰώνια ἀνεί), ἡ εἰκόνα τῆς ζωῆς ποῦ ἐδημιουργήθηκε ἐκεῖ μέσα, ἐπλάστηκε, ἐκυτλίχηκε κι' ἐμορφώθηκε. Εἰκόνα ἁρμονικὴ ποικιλόχρωμη καὶ πολυσύνθετη, ποῦ ἐαβύστηκε, ἀπότομα καὶ μὲ σκληρὴ γοργότητα κι' ἀπὸ τὴν ὁποῖα δὲν ἀπόμεινε γιὰ θύμησι τῆς καταστροφῆς τῆς, σὰν τὸ καμένο δένδρο στοῦ κερρανοῦ τοῦ πέσιμου, παρὰ μονάχα τὸ πλαίσιο, ἀλλὰ κι' αὐτὸ χυλασμένο.

***

Μ' ὅλα τῆς νεότητος τὰ ὄνειρα, ποῦ μονάχα χαρὲς κι' ἐλπίδες πλάθουνε, κάποια μέρα σ' αὐτὸ τὸ σπίτι, ποῦ ἔστειτε καλοφτιασμένο καὶ μὲ χαρωπὴ θεωρία, ἔστησε τὴ φαλιά τῆς ἐλπιδοφόρα ἡ ζωὴ γιὰ νὰ χαρῆ, νὰ εὐτυχήσῃ, νὰ δημιουργήσῃ. Καὶ γιὰ χρόνια ἡ εὐτυχία ἐκράτησε στοργικὰ κι' ἐπροστιάεινε κάτω στέες ζεστές φτερούγιες τῆς τῆς ζηλευτῆς φαμελιάς.

Γέλοια, παιδικὰ τραγοῦδια, ὕμνοι καὶ εὐχαριστίες στὸ δωροδότη θεὸ βγαίνανε ἀπὸ τὴν εὐλογημένη φαμελιά

ζὶ τῆς, νὰ πάψω τοῦλάχιστον μπροστὰ τῆς νὰ ἔχω σχέσεις μὲ ἄλλες.

«Δὲν θέλω, τὸ καταλαβαίνεις!» προσέθετε μὲ γερὸ πείσμα καὶ μὲ χειρονομίες ἐπιθετικῆς!...

Ὁὐδεμία ἀπόκρισις ἀπὸ τοῦ λόγου μου.

«Ἐπιμένω νὰ μοῦ ἀπαντήσῃς» ξεφώνησε πάλι.

«Δὲν ἔχω καμμιά ἀπάντησι!» νὰ σοῦ δώσω, γιατί δὲν ἔκαμα καμμιά σκέψι;» ἐτόλμησα νὰ πῶ.

«Ἐπιμένω νὰ μοῦ ἀπαντήσῃς» ἀνακράζει γοερῶς πάλι τὸ μικρογύναιον!

Σ' τὴν ἐπιμονὴ τῆς δὲν ἔμποροῦσα παρὰ κατὶ ἔπρεπε νὰ ἔξεστομίσω.

Λοιπὸν τῆς λέω μὲ ὕφος ἄθλιον εἰς σοβαρότητα.

«Πρῶτα, νὰ πάψῃς πλέον νὰ πέρνης ὑποσχέσεις γι' ἀνύπαρκα πράγματα, καὶ δεῦτερον, σ' τὸ μέλλον νὰ εἶσαι προσεκτικὴ μαζί μου καὶ ὄχι νὰ δείχνῃς ἀναξιοπρέπεια, ὅπως ἀπόψε...»

Ἀπάντησις μὴ ἱκανοποιητικὴ, ἀπὰ τισις μὴ περιλαμβάνουσα ὄρκους, ὑποσχέσεις, θυσίαι, μαρτύρια κλπ.

Τῆς δίνω τὸ χέρι γιὰ καλὴ νύχτα. Δὲν μοῦ τὸ δίνει τὸ δικὸ τῆς. Τῆς τὸ ξαναδίνω. Μὲ ἀποκρούει.

Φεύγω τώρα χωρὶς νὰ εἶμαι σ' τὰ καλά μου, κάνοντας τὴ σκέψι πὼς ἡ μικρούλα μου κατὶ ἔχει πάθει ἢ τὸ λιγώτερο βαρέθηκε τὴ συντροφιά μου! Ἐφευγα ὀρομαίως.

**

Δὲν ἔπεσαν μερικὲς στιγμὲς κι' ἄκουσα πίσω μου μιὰ φωνὴ ποῦλεγε τὸνομά μου. Στάθηκα, γύρισα κι' ἐκύταξα, μὰ σ' τὸ σκοτάδι τοῦ δρομίσκου δὲν ἤμποροῦσα νὰ διχρήνω τίποτα.

Ἐξακολούθησα τὸ δρόμο μου βιαστικὸς καὶ νευριασμένος, ὅταν μὲ μερικὲς στιγμὲς ξανάκουσα τὴν ἴδια τὴ φωνή.

Σ' τὸ γυρισμό μου εἶδα τὴ μικρούλα μου ἀκουμπισμένη σ' τὸ τοῖχο ἐνὸς σπητιοῦ, κλαμμένη κι' ἀνήμπορη νὰ μοῦ ξεστομίσῃ δυὸ λογάνια.

Μοῦ πέρνει τὸ χέρι, τὸ σφίγγει δυνατὰ, τὸ φέρνει σιγά-σιγά σ' τὰ χεῖλη τῆς καὶ τὸ φιλεῖ, βρέχοντάς το μὲ δάκρυα.

«Ἀχ! πονῶ γιὰ σένα πολὺ» μοῦ λέει.

Γέλασα μὲ γέλιο νὰ τὴν κάνῃ νὰ ξεχάσῃ ὅσα συνέβησαν.

Δὲν ἔμποροῦσα νὰ τῆς πῶ τίποτε γιατί νοιώθω μέσα μου βαθεῖα, μὰ πολὺ βαθεῖα σ' τὴ ψυχὴ μου, πὼς τὴ μικρούλα τὴν ἀγαπῶ πολὺ καὶ πὼς δὲν ἔπρεπε νὰ τῆς ἔδειχνα τὴν ἀπόψινὴ νίκη μου, γιατί δὲν ἔχω τὴ δύναμι νὰ κάνω τὸν ἄλλο νὰ πονᾷ κι' ἀπ' ἀγάπη, κι' ἀπὸ ντροπῆ!

Τὸ νὰ πονᾷ κανεὶς ἀπ' ἀγάπη εἶναι πρᾶγμα γλυκὸ, πρᾶγμα ζηλευμένο ἀπ' τὴ κάθε καρδιά, μὰ νὰ πονᾷ κανεὶς ἀπὸ ντροπῆ εἶναι φοβερό!

28 Ἰανουαρίου 1919.

ΑΝΘΙΜΟΣ ΧΛΩΜΟΣ

κι' ένα γλυκό άρωμα ήθικου μύρου έχυνότανε από τές πόρτες και τὰ παράθυρα του μικρού αδιού σπιτιού, που ή ζωή συνέχιζε τόν προορισμό της κι' επλάτιετο ή δημιουργία της εξέλιξίως.

Άλλά ήλθε ή σειρά νά φύση και στήν εδνυχισμένη φαμελιά ό μοιραίος άνιμος τής συμφοράς. Κι' έφύσησε όρμητικά και πρόωρα. Τό σκοτάδι του θανάτου επλάκωσε βιαστικά στο σπιτάκι εκείνο, που είχε ακόμα ανάγκη νά τό θερμάνη ό ήλιος τής γαλήνης και νά τό φωτίση τό φώς τής οικογενειακής χαράς. Ακαιρα υπέκυψε στο μοιραϊόν ό στύλος τής οικογενείας, και μετά τό χαμό του άσπρητικη πειά ή άτυχη φαμελιά, αναγκάστηκε νά εγκαταλείψη και νά χωρισθή με πόνο και λύπη από τό αγαπημένο σπιτάκι, μέσα στο όποιο έδημιουργήθηκε μιá ζωή, ένοσρακωθήκανε πολλά όνειρα, και νεοσοοι εκάματε φτερά.

Άλλά φαίνεται πως τό στοιχιό του σπιτιού, όσο καλό και προστατευτικό ήτανε στή φαμελιά όσο ήταν μαζί του, τόσο ώργίστηκε έναντίον της και τήν καταράθηκε όταν έφυγε. Κι' ή άγρια κατάρα έπιασε άμείλιτα κι' άδυσώπητα στή δυστυχισμένη οικογένεια, από τήν όποία ό χάρος με κάθε σκληρότητα κι' άπονια έχει ως σήμερα θερισμένα τὰ δροσερώτερα βλαστάρια της, και τήν έχει βυθισμένη στο σκοτάδι εκείνο, από τό όποιο είνε αδύνατο νά φαγή άχιτίδα φωτός.

Και παρόμοια κατάρρα που έδωσε τό στοιχιό στή φαμελιά, έδωσε και στο σπίτι, για νά χορτάση περισσότερο τήν εκδικήσί του. Έκαταρόσθηκε και τό σπίτι νά μένη έρημο, άκατοίκητο, ρείπιο, για νά θυμίξη πως μέσα εκει εκατοίκησε κάποιε ή χαρά, και πως τώρα με τή σκνθωπή του θέα συμβολίζει τή δυστυχία, που βροίκειαι βυθισμένη ή σκόρπια και σχεδόν ξεκληρισμένη φαμελιά.

Ζάκυνθος 1924.

ΑΝΔΡΕΑΣ Α. ΑΒΟΥΡΗΣ

ΚΡΙΤΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Η ΤΡΙΜΟΡΦΗ ΓΥΝΑΙΚΑ

Μυθιστορία ΓΡ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ. Αθήναι, 1924.

Ό πολυγραφώτατος συγγραφέας του «Κόκκινου Βράχου», του «Έρωτος Έσταυρωμένου» και τόσων άλλων διηγηματικών και θεατρικών έργων, με τό παραπάνω νέο έργο του μάς δίνει άλλη μιá φορά νά εκτιμήσουμε τή συγγραφική του Ικανότητα. Είναι ανάγκη νά ποθμε πολλά γι' αυτό; Η τέχνη, τό στυλ, ή διαλογική χάρη, ή ζωηρή περιγραφή και ή ψυχολογική και υποδλητική δύναμη του πολαιμάχου λογοτέχνη είναι τόσο γνωστά πράματα, που θα ήταν ίσως άφόρητος πλεονασμός, αν επιχειρούσαμε νά τὰ ξαναποθμε με τήν ευκαιρία τής εμφάνισης του καινούργιου του αυτού μυθιστορήματος.

Άίγα λόγια μόνο για τήν υπόθεσί του, που διαδραματίζεται πρό 30 χρόνων στήν Αθήνα. Η Νίτσα Γαζέλη, όταν έζούσε στή Γενεύη στα χρόνια τής σπουδής της, περνούσε μιá ζωή έλευθερη. Τώρα όμως που γύρισε στήν

Αθήνα, έννοει νά ζει τήν ίδια ζωή. Μά ό τόπος και ή εποχή δε σηκώνουν τέτοιεσ έλευθερίες, που και σήμερα ακόμη οι άσπρητοι τις θεωρούν επιλήψιμες. Και ή Νίτσα παρεξηγιέται. Τήν παίρνουν για διεφθαρμένη. Τής ρήχνονται και τή σπρώχνουν στήν πραγματική διαφθορά. Γλυκαίνεται κι' αυτή ή ίδια, ξεπερνάει λίγο λίγο χωρίς νά τό καταλάβει και θέλοντας και μη παίρνει τόν κατήφορο τής διαφθοράς. Και έτσι κινδυνεύει νά χαθεί στ' άληθινά, όταν συναντά τόν άνθρωπο που τήνε σώζει. Η Νίτσα στο τέλος εξαγγίζεται για όλα με τόν έρωτά της.

Η υπόθεση τής «Τρίμορφης Γυναίκας», που ό κ. Ξενοπούλος τήν έδραματοποίησε και για τή σκηνή του «Θεάτρου Κυβέλης», ειπαν μερικοί, ότι μοιάζει με τήν υπόθεση τής «Γκαρσόν» του Μαργκερίτ. Μπορεί, αν και τό έργο είναι γραμμένο πολύ πριν από τή «Γκαρσόν». Μπορεί και στα δύο έργα, όπως και σε περισσότερα, νά μοιάζει όπωσδήποτε τό σχέδιο. Μά τή διαφορά τή δίνουν όχι τό σχέδιο, αλλά οι λεπτομέρειες και σ' αυτές περισσότερο πρέπει νά προσέξουμε, αν θέλουμε νά εκτιμήσουμε τό συγγραφέα, που με τό νέο του μυθιστορημα πλουτίζει τή φιλολογία μας με ένα ακόμη λογοτέχνημα όμολογουμένως άξιανάγνωστο.

ΣΤΙΧΟΙ

Ποιήματα Α. ΑΡΓΗ. Αθήνα, 1924.

Ό κ. Άργης είναι από τούς νέους ποιητάς. Πριν από τρία χρόνια είχε εκδόσει τις «Νύχτες» του. Τώρα με τό νέο τόμο του, που περιέχει 28 πρωτότυπα ποιήματα και 4 μεταφρασμένα, μάς δίνει μιá επαινατή συνέχεια τής καλής του εργασίας. Γιατι ό κ. Άργης έχει άληθινή ποιητική φλέβα. Ό δρόμος, που ακολουθεί, είναι για τήν ώρα ένας δρόμος όμαλός, φωτισμένος από ένα ξάστερο ουρανό ή έμπνευσή του γνήσια και, τό σπουδαιότερο, άπηλλαγμένη από τούς εξωφρενισμούς, που έπιτηθεύονται μερικοί από τούς συγχρόνους του. Η γλώσσα του ευλύγιστη, στρωτή δημοτική γλώσσα. Θα έλαχε μόνο νά παρατηρήσουμε μιάν άμέλεια, αν όχι άπροσεξία, στή μετρική του ακρίβεια και πρό πάντων στις τομές τών στίχων.

Από τὰ ποιήματα τής συλλογής του ξεχωρίζουμε τή «Λήδα», τό «Όργανάκι», τό «Nuptiale», πολύ συγκινητικό τραγουδάκι, «Κάποια μάτια» και τή «Μικρή μπαλάντα». Τὰ διακρίνουν παραστατικότητα, λυρισμός, τεχντροπία και άρτιότερος άρχιτεκτονισμός. Οι «Στίχοι» του κ. Άργη θα διαδαστούν ευχάριστα από εκείνους, που δέν έπαψαν ακόμη νά λατρεύουν τή λυρική ποίηση.

ΠΝΕΥΜΑ

Σκέψεις † ΔΗΜ. Φ. ΓΕΩΡΓΑΝΤΑ—Αθήναι 1924.

Ό συγγραφέας είναι νεκρός. Ό θάνατος τόν άρπαξε μέσα στα 20 χρόνια του, τή στιγμή που τό πλούσιο του πνευμα άρχισε νά σκορπά τις πιό χρυσές, τις πιό ευέλπιδες αναλαμπές. Ένα χέρι εύλαθητικό, καθώς μαθαί-

νομε, του θείου του Β. Γεωργαντά, Συμβούλου του Έλεγκτικού Συνεδρίου, περιουμάζεψε τις σκέψεις του χαμένου παλληκαριού, σκόρπιεσ σε σκόρπια χαρτιά, και τις παράδωκε στή δημοσιότητα με τό παραπάνω βιβλίο. Ευλαθητική άς είναι και ή κρίση μας γι' αυτό.

Από ό,τι διαβάζει κανείς μέσα στο «Πνεύμα», ιδέες, σκέψεις, στίχους, μελέτες, σκηνικά γυμνάσματα, διηγήσεις, μαντεύει τί μπορούσε νά παραγάγει τό άλησμόνητο εκείνο παιδί, αν ζούσε και μέστωνε περισσότερο τή διάνοιά του, που σε τόσο πλατείς όρρίζοντες έβλεπε και λαχταρούσε νά πετάξει. Οι σκέψεις του αυτές, όσο άτημέλητες και αν είναι, όσο άνεπεξέργαστες, είναι πηγαίες στήν έμπνευση και μαρτυρούν τί έχασε στο πρόσωπό του ή χορεία τών διακουμένων εκείνων, που φλέγονται από τόν άληθινό ένθουσιασμό για κάθε ιδανικό, για κάθε άγάπη για τήν όμορφιά και τήν καλωσύνη.

Τὰ έκστατικά μάτια του χαμένου παλληκαριού, που στή ζωή τόσο τὰ φωτίξε ή σοφία, άς είναι τώρα ανοιχτά και χαρούμενα στο αιώνιο φώς, που όνειρευτήκαν, και στήν αιώνια γαλήνη.

ΤΟ ΓΕΛΙΟ ΤΟΥ ΝΕΚΡΟΥ

Μυθιστόρημα ΝΙΚΟΥ Ι. ΣΥΦΑΚΗ—Αθήναι, 1924

Νέος ό συγγραφέας του βιβλίου αυτού, που είνε ένα κοινωνιολογικό μυθιστόρημα άρκετά καλό.

Ένας άθωος πολίτης, θύμα τών πολιτικών παθών τών τελευταίων χρόνων, καταδικάζεται σε θάνατο. Η οικογένεια του άδικασκοτωμένου, ή γυναίκα του Λουίζα και τό άνήλικο παιδί του Μεμάς, πέφτουνε σε μιá φριχτή δυστυχία. Σύγχρονα μιá όρφανή σερβίδα, θύμα τών πολεμικών διωγμών τής πατρίδας της, ή Άνόκα, φτάνει στήν Αθήνα και γίνεται όηρέτρια στο σπίτι ενός γιατρού. Η δυστυχία δέν άργει νά ένώσει τὰ δύο κοινωνικά θύματα, τὰ δύο όρφανά παιδιά ένα τραφερό αίσθημα γενιέται στήν ψυχή τής Άνόκας και του Μεμά. Τώρα ό Μεμάς άφίνει πιá τὰ κουλούρια που πουλούσε και παίρνοντας τό βιολί, που μάθαινε στα καλά χρόνια του πατέρα του, γυρίζει με τήν άγαπημένη του Άνόκα και τραγουδούν, νά κερδίσουν τό ψωμί των, όνειροπολώντας ένα ρόδινο μέλλον. Μά μιá άρρώστια ξάφνου ρήχνει κάτω τό νέο και τόν φέρνει σιγά σιγά στο θάνατο. Η Άνόκα σε μιá νευρική ταραχή, παίρνοντας για φόνισσα τή μάνα του νεκρού, όρμά και τήν πνίγει με τὰ χέρια της. Η δικαιοσύνη τήν καταδικάζει σε 10 χρόνια φυλακή με πριν ή Άνόκα τελειώσει τή ποινή της, πεθαίνει τρελή στο Δαφνί.

Αυτή είναι ή υπόθεση του μυθιστορήματος, που ό συγγραφέας τήν εκθέτει και τήν ξετυλίγει γοργά, γεννώντας άνυπόμονο τό ένδιαφέρον του αναγνώστη. Και μέσα στα άλλεπάλληλα κοινωνικά έπεισόδια και στις εικόνες άπ' τήν πραγματικότητα περνά ό συγγραφέας διάφορες σκέψεις και παρατηρήσεις φιλοσοφικές και διάφορα ιστορικά γεγονότα, που πραγματικά κάνουν τό έργο ρεαλιστικώτερο. Ακόμα ένας μυκτηρισμός, ένα δικητικό και

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Κ'

Η σαγωνιά.

— Λιλή μου!

Έφώναξ' ό Αύγουστής πλησιάζοντας αυτήν με ανοιχτές τις άγκάλες.

Αυτή όμως σηκώθηκε άγριεμένη άπ' τή θέση της και δείχνοντας σ' αυτόν τήν πιό άτόμακη και παράμερη καρέκλα του φωνάζει:

— Κάσο' εκει! μακριά από μένα... παληόπαιδο! Ακούς εκει! Έτσι φέρονται στις κυρίες; ! Έγώ σε πήρα για συντροφιά γιατί φοβούμουνα κ' εσύ; !... Απά-νου στο βύθος του ύπνου μου μάλιστα... Αυτό είναι κακούσχημα.

Κ' ό Αύγουστής, άθωο παιδί και ευγενικό που ζώντασ μέσα σε ποιητική άτμοσφαιρα δέν ένγνώριζε τόν κόσμο, πριν καλά καλά σκεφθή και καταλάβη τό δόλο και τήν ψευτιά, σηκώθηκε και γονάτισε μπροστά της.

— Συγχώρησε με, Λιλή μου...

— Λιλή μου!... Και με ποιό δικαίωμα με λές Λιλή σου; με στεφανώθηκες ή με ξεγόρασες; Νά! τό συχώριο που σου χρειάζεται!...

άγανακτημένο πνεύμα διατρέχουν τις σελίδες του βιβλίου και κάνουν τόν αναγνώστη νά μισεί τήν κοινωνία αυτή, που στηρίζεται άπάνω στήν κακία, στήν ψευτιά, στή σαπλία, στήν άνηθικότητα και σ' ό,τι μά; έφερε για προικό ό τελευταίος μεγάλος πόλεμος.

Έχει βέβαια και τὰ έλαττώματά του τό βιβλίο. Π.χ. ό συγγραφέας σε μερικά μέρη είναι άδικαιολόγητα διεξοδικός. Έπειτα στερείται ύψος και μεταχειρίζεται γλώσσα, που δέν μπορεί κανείς νά τήν πει όμαλή. Χωρίς νά λογαριάσουμε τὰ άπειρα όρθογραφικά και τυπογραφικά σφάλματα του βιβλίου, παίρνομε έδω τυχαίως μιá φράση του από τή σελίδα 53, για νά δητε δημοτική ανάμικτη με καθαρεύουσα και με όνομαστικές άπόλυτες:

«Οί γέροι άκούσαντες τὰ λόγια του άξιωματικού και άπελευθερωθέντες άπ' τις σκερπανιές τών στρατιωτών στήν πόρτα τους, κόντεψε νά τούς έρθη συγκοπή άπ' τή χαρά τους».

Μά είπαμε, ότι ό κ. Συφάκης είναι νέος συγγραφέας και αυτό είναι ένα έλαφροντικό για τό παρόν του, όπως είναι και ένα θαρραυντικό για τό μέλλον του, που θέλομε νά τό έλλίξουμε γονιμώτερο, μά και άρτιώτερο στήν κάθε του άποψη και πρό πάντων στή γλωσσική. Τό τελευταίο αυτό θα τό επιτύχει άσφαλώς, όταν αναθεωρήσει τις γλωσσικές του θεωρίες, που τόσον άτοπα και άμελέτητα εκθέτει στο τέλος του βιβλίου του.

ΣΤΕΛ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

Και με μιὰ κλωτσιά τὸν ἔριξε ἀνάσκελα. Ὁ Ἀγγουστὴς σηκώθηκε καὶ νινάζοτανε λέγοντας μέσα του: τί ώραία πού εἶναι ἡ ἔμορφη γυναῖκα σὺν ἀγριεύει! καὶ συλλογίζογε πὼς νὰ φερθῆ ὅταν βλέπει τὴ Λιλὴ πεσμένη στὸν καναπέ τῆς μπρούμα νὰ δολοφύνη καὶ δάκρυα — πραγματικά δάκρυα — νὰ βρέχουν τὰ μάγουλά της.

— Μὴν κάνετε ἔτσι κυρία Λιλὴ! ἐπὶ τέλους δὲν εἶμαι κανένας ἀφιλότιμος! Τὰ καθήκοντά μου τὰ γνωρίζω.

— Τί! μὲ δῶρα, καὶ μὲ χρήματα νομίζεις πὼς πληρώνεται ἡ τιμὴ!;

— Μὰ τί θέλετε ἐπὶ τέλους ἀπὸ μένα; Μιλᾶτε μου εἰλικρινῶς καὶ χωρὶς περιστροφές...

— Ἐγὼ πάντα ἴσια μιλάω, σὺ μοῦ φαίνεται πὼς εἶσαι διπλωμάτης* κρυφοδάγκωτε!

— Δὲν γνωρίζω νὰ ὑπεσχέθηκα τίποτε καὶ νὰ μὴν τὸ ἐκτέλεσα!

— Νὰ ὑποσχεθῆς! τί νὰ ὑποσχεθῆς;! τί νὰ ἐκτελέσης;! Καὶ τί εἶσαι σὺ; μήπως εἶσαι κανένας μπαγκέρης;

— Μπαγκέρης δὲν εἶμαι, ἀλλ' ἀπὸ κείνου πού'γω...

— Τί ἔχεις! καὶ νόμιζες πὼς μιὰ γυναῖκα σὺν κ' ἐμένα τρέφεται μὲ κουνούπια καὶ ντύνεται μὲ τὸ πανὶ τῆς ἀράχνης;! Ἄς ποῦμε γιὰ μιὰ στιγμή πὼς γιὰ χατήρι σου, γιὰ τὴν ἀγάπη, πού ἀθελᾶ μου ἀνάφτηκε μεσ' τὰ φυλλοκάρδια μου γιὰ σένα... ἄς ποῦμε, πὼς δέχομαι, πὼς καταδέχομαι ὄχι νὰ πλερωθῶ, ἀλλὰ νὰ δανειστῶ ἕνα ποσό... μιὰ φορά γιὰ πάντα... καὶ νὰ σοῦ τὸ γυρίζω λίγο λίγο* μὲ τὴ δούλεψή μου. Θέλω φορέματα μαῦρα, θέλω καπέλλα, θέλω ὀμπρέλλα... Καὶ τί δὲ θέλω! καὶ ποῖον ἔχω στὸ κόσμο νὰ μὲ πονῆ καὶ νὰ μοῦ τὰ δώσῃ;! νὰ μοῦ τὰ δανείσῃ; γιατί ἐγὼ ποτέ μου δὲ καταδέχομαι νὰ παίρνω χρήματα ἐξὸν ἄπ' τὸν κόπο πού κάνω μὲ τὸ λαρύγγι μου...

— Νὰ σᾶς τὰ δώσω ἐγὼ* μὰ πὼς; δὲ γνωρίζω στὰς Ἀθήνας παρὰ μονάχα ἕνα γιατρὸ καὶ ἕναν φαρμακοποιό...

— Μπᾶς καὶ εἶσαι κοντὰ στᾶλλα καὶ σακάτης;

— Ὁ Ἀγγουστὴς ἐγέλασε.

— Ὅχι γιὰ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ* ὁ γιατρὸς εἶναι φίλος τοῦ πατέρα μου καὶ ἤρθα συστημένος σ' αὐτὸν καὶ ὁ φαρμακοποιὸς εἶναι φίλος του καὶ μὲ σύστησε γιὰ νὰ μὲ ὀδηγήσῃ σὺν ξένος πού εἶμαι, πού νὰ μείνω καὶ πὼς νὰ σπουδάσω.

— Καὶ μὲ ἔρεστές γίνονται τέτοιες δουλειές;

— Ὅχι δά* ἕνας φαρμακοποιὸς μπορεῖ νὰ εἶναι καὶ φίλος.

— Δὲ λέω τὸ ἐναντίο* μὰ κ' οἱ δυὸ δὲν μοῦ φαίνονται πὼς μποροῦν νὰ μᾶς βοηθήσουν γιὰ τὸ δάνειο* γιατί τὸ σπουδαιότερο ἀπὸ ὅλα: δὲ θέλω νὰ ἐκτεθῆς* μπορεῖ νὰ μάθῃ καὶ ὁ μπάρμπας σου τὴ μπροστάντσα καὶ νὰ ρωτήσῃ: «τί τὰ θέλει τόσα* χρήματα μαζεμένα»;

— Σ' εὐχαριστῶ γιὰ τὴν εὐγένεια τῆς ψυχῆς σου.

— Τέτοια εἶμ' ἐγὼ, γι' αὐτὸ ἔζησα καὶ θὰ ζήσω πάντα δυστυχισμένη. Παρὰ νὰ ἐκτεθῆς, κάλλιο ἄς μοῦ λείψῃ καὶ ἡ εὐκολία.

— Δὲν γνωρίζετε ἐσεῖς κανένα πρόσωπο κατ'ἀλληλο νὰ μὲ δανείσῃ τὸ ποσὸν πού θ' ἀρξῆ γιὰ τίς ἀνάγκες σας καὶ νὰ τοῦ τὰ δίνω λίγα λίγα;

— Στάσου νὰ σκεφτῶ... ὁ Κυργιάκος πούχει τὸ θέατρο... ὄχι... ὁ Φόντας... ὁ Νόντας... τζαμπατζήδες... ὁ Περιλάκης μεροδούλι μεροφαί... ὁ Παρασκευᾶς χασομέρης... ὁ Κληρονόμος ἀπένταρος, ὁ Λαῖζος βαγαπόντες...

ὄ... ἄ! στάσου... τὸν βρήκα... ὁ Κυρ-Γιάννος ὁ Τσεκούρας.

— Ὁ ζορέμπορος ἄπ' τὴ Στυλίδα; ὁ φουστανελλάς;

— Καὶ πού τὸν ξέρεις ἐσὺ τὸ Γιάννο;

— Δὲ θυμᾶσαι πού μοῦ τὸν ἀνάφερες στὴν ἄμαξα μέσα, ὅταν πηγαίναμε στὸ νεκροταφεῖο;

— Ποῦ νὰ θυμηθῶ στὸ χάλι πού ἤμουνα τότες ἄπ' τὴ λύπη... ἄχ Τζοβάννο μου!...

— Μὰ μὴ συγκινεῖσθε πιά;... θὰ βλάψετε τὴν υγεία σας... Ἀλλὰ καὶ τὸν εἶδα στὸ Ἄλμπουμ μὲ τίς φωτογραφίες τῆν ὥρα πού σᾶ; ἐπερίμενα...

— Ναι εἶχε μιὰ φίλη μου μέσα, πού μοῦλεγε κ' αὐτὴ τὰ βράσανά της.

— Ὅχι στὸ μπάνιο ἦραστε* ἔτσι μοῦ εἶπε ἡ Φιλιά.

— Ναι δίκιο ἔχεις* καλὲ ξεκουτίανα ὄλωρδιόλου!...

Λοιπὸν πού θὰ μιλήσω ἐγὼ τοῦ κυρ-Γιάννου καὶ νὰ πᾶς αὔριο πρῶτ' ἀπὸ τὸν σπῆτι του* κάθεται γύρω στὸ παλῆθ θέατρο τοῦ Μπούκουρη πού λένε* τὸν γνωρίζουν ὅλοι ἐκεῖ μόνον νὰ τὸν προσέξῃς. Τίμιος εἶναι* ἴσως στέκεται πάντα στὸ λόγο του, τὸ νὰ του εἶναι ναι, καὶ τὸ ὄχι του ὄχι* μὰ εἶναι παραδόσιτος καὶ νὰ τὸν προσέξῃς* εἶπα, καλύτερα νὰ μὴ μοῦ γίνῃ ἡ εὐκολία, παρὰ νὰ ζωματισθῆς.

— Μείνετε ἤσυχη θὰ φροντίσω γιὰ ὅλα. Αὔριο τὸ πρῶτ' εἶπατε;

— Ναι θὰ τὸν εἰδοποιήσω ἄπ' τὰ πόψε νὰ σὲ προσμένῃ. Πάει κ' αὐτό* ἄς μὴ μιλάμε ὀλοένα γιὰ συμφεροντοδουλειές. Σύμφωνα. Τέλειωσε κ' αὐτό. Ἔλα τώρα κοντά μου... νά, καὶ νὰ καὶ νά... Πήγαινε τώρα. Αὔριο τέτοια ὥρα θὰ σὲ προσμένω* μὰ μὲ μιὰ συμφωνία.

— Τι συμφωνία!

— Πὼς δὲ θὰ φύγῃς πιά ἀπὸ κοντά μου.

Καὶ ὁ Ἀγγουστὴς ἔφυγε γοητευμένος, ἀλλὰ καὶ εὐχαριστημένος, γιατί — μὴ γνωρίζοντας τί τὸν περιμένει — ξαλάφρωσε ἀπὸ ἕνα βάρος πού εἶχε στὴ συνείδησί του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑ΄

Ἀγγουστὴς καὶ Γιάννος.

Ὁ κυρ-Γιάννος τὸν ὑπεδέχθη τὸ πρῶτ' μὲ τὴ ῥόμπα του, μὲ μιὰ σκουφίτσα βελουθέναι μὲ μεταξωτὴ φουντίτσα, μὲ παντόφλες κεντημένες καὶ μὲ τὰ κορδόνια τοῦ σωβράκου του σουρνόμενα κατὰ γῆς.

— Μὲ συμπαθᾶς φιλαράκο μου πού σοῦ παρουσιάζομαι σ' αὐτὴν τὴν κατάστασι, μὰ γιὰ νὰ μὴ σὲ κάνω καὶ περιμένεις...

— Μὴν στενοχωρεῖσθε κύριε Γιάννο* εἰσθε περίφημα* γραφικώτατος ἤμπορεῖ νὰ πῆ κανεὶς!

— Δηλαδή;

— Γιὰ νὰ σᾶς ζωγραφίσῃ καγεὶς μὲ τὴν προωινὴν περιβολὴν σας καὶ μὲ τὴν τόσο ἐκφραστικὴ φυσιογνωμίαν σας.

— Εὐχαριστῶ εὐχαριστῶ* τί λόγος! Καὶ γιὰ νὰ μὴ χασομεροῦμε — κ' οἱ δυὸ μας ἔχομε τίς δουλειές μας — εἰς τὸ προκειμένο. Ἡ κυρία Λιλὴ ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ ἕνα ποσόν* μοῦ τὸ ἐζήτησε* ἐγὼ ὁμοῦ, ἂν καὶ εἶναι πολὺ ἀξιότιμον πρόσωπον, χωρὶς ἀσφάλειαν δὲν δανείζω. Εἶμαι δειλὸς στὸ χρῆμα! ἄλλως τε αὐτὴ εἶναι καὶ ἡ δουλειά μου* ἐκτός τοῦ ἐμπορίου τῶν ζῶων, κάνω εὐκολίαν μὲ τὸ ἀζημίωτό μου, ἀλλὰ καὶ μὲ ἀσφάλεια. Γιατί ἂν χάσω τὰ χρήματά μου ποιὸς θὰ μοῦ δώσῃ νὰ φάω; Εἶμαι ἔρημος καὶ σκότεινος στὸν κόσμον.

ΑΠΟ ΘΛΟΝ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Τὰ ἐκτελούντα τὸν γῆρον τοῦ κόσμου ἀμερικανικὰ ἀεροπλάνα συνεπλήρωσαν τὸ μακρὸν περὶ τὴν γῆν ταξίδιον τῶν ἀφιχθέντα ἤδη εἰς Βοστώνην, ἐνθα τοῖς ἐγένετο ἐνθουσιώδης ὑποδοχὴ.

— Ἐν Γερμανίᾳ, ἐνθα εἰδικοὶ ἀσχολοῦνται εἰς τὴν τελειοποίησιν τοῦ ἀσυρμάτου τηλεφώνου καὶ δὴ τῶν μέσων πρὸς ἀπόδοσιν παντὸς ἤχου ἀφικνουμένου ἀναλοιώτου εἰς τὸν δέκτην διὰ φωνογραφικῶν μηχανημάτων, ἡ λύσις τοῦ δυσχεροῦς ζητήματος τῆς κατσκευῆς τηλεφωνογράφου εὐήχου θεωρεῖται ὡς ἐπιχειρημένη.

— Ἐνεργοῦνται ἀνασκαφαὶ εἰς τὸν θησαυρὸν τῶν Σικωνίων τῶν Δελφῶν, ἐξ ὧν προέκυψεν, ὅτι τὸ σικωνικὸν οἰκοδόμημα ἔχει ἰδρυθῆ ἐπὶ παλαιῶν ἐρειπίων.

— Κατ' αὐτὰς θὰ γίνωνται πειράματα ἐπὶ ἐνὸς νέου τύπου ἀεροπλάνου ἐν Ἀγγλίᾳ, τοῦ «ρόκετ-πλέιν», ὅπερ δὲν ἔχει οὔτε μηχανὴν οὔτε εἰλικ, ἀλλὰ φέρει μηχανήματα παράγον ἀέριον ὑπὸ πίεσιν, ὅπερ ἐκσφενδονίζει ἐκ τῶν ὀπισθεν εἰς τὸν ἀέρα δι' εἰδικὸν σομίον. Ἡ ταχύτης του λέγεται, ὅτι θὰ ὑπερβαίῃ τὰ 300 μίλια τὴν ὥραν. Ἐπὶ τοῦ παρόντος δυσχεραίνονται μόνον ἡ ἀπογείωσις καὶ ἡ προσγείωσις τοῦ νέου ἀεροπλάνου, ἀλλὰ πιστεύεται ὅτι θὰ περικυμφθῶν καὶ αἱ δυσχέρειαι αὐταί.

— Ἐν Κνωσσῷ ἀνευρέθησαν ἐσχάτως ἀντικείμενα μεγάλης ἀρχαιολογικῆς ἀξίας. Οὕτω εἰς τὸ νότιον μέρος τῶν ἀνακτόρων ἀνεκαλύφθη ἡ «λαμπρά κλίμαξ», εἰς τὴν ὠδήγει εὐρυτάτη λεωφόρος μὲ τεῖχη ἐκ κολλοσιαίων ὀγκολίθων. Πρὸ τῆς εἰσόδου ἀνεκαλύφθη ξενοδοχεῖον, ἐντὸς δὲ τῶν ἐρειπίων συντρίμματα σπουδαίων τοιχογραφιῶν μετὰ διαφόρων ἐγχρωμῶν παραστάσεων.

— Αἱ βιταμίνας, αἱ ὁποῖαι χρησιμεύουν εἰς τὴν διατήρησιν τῆς υγείας, εἶναι ὀλίγαι εἰς μερικὰς πολὺ διαδοδομένας τροφάς, ὡς εἶναι ὁ πολὺ λευκὸς ἄρτος, ἡ μαργαρίνη, τὸ βρασμένον γάλα. Ἡ μήτηρ κατὰ τὴν ἐγκυμοσύνην καὶ τὰ μικρὰ κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ζωῆς των πρέπει νὰ λαμβάνουν ἀφθόνους βιταμίνας.

ΤΕΧΝΗ

Ἀρχὰς τοῦ Ὀκτωβρίου ἀφικνεῖται εἰς Ἀθήνας, κομίζων φορτίον τροφίμων διὰ τὰ ὄρφανὰ τῆς Νῆας Ἡσίου Ρηλήφ, ὁ Τζέκι Κοόγκαν, ὁ δευατέης καλλιτέχνης τοῦ κινηματογράφου ἐν Ἀμερικῇ, συνεργάτης τῆς Ἀννέτας Κέλλερμαν καὶ τοῦ Σαρλό, μετ' οὗ ἐξέτελεσε τὸν «Μορτάκον». Ὁ Τζέκι ἐκ τῆς τέχνης του εἶναι ἐκατομμυριούχος.

— Εὐφύμως ὁμοιοῦν εἰς τὰ παρισινὰ φύλλα διὰ τὸν Ἕλληνα ἠθοποιὸν Β. Χαρολομήτην τοῦ θεάτρου «Ὀντέον», ὃν ἐκδειάζουν ἡ κριτικὴ καὶ τὸ γαλλικὸν κοινόν.

— Ἐν Μαδρίτῃ ἀνευρέθη πολυτιμώτατον καλλιτέχνημα, θεωρούμενον μέχρι τοῦδε ὡς ἀπολεσθέν. Εἶναι μία εἰκὼν τοῦ Τιτσιάνου, μία «Μαγδαληνή», παραγγελλεῖσα εἰς τὸν ζωγράφον τῷ 1561 ἀπὸ τὸν Φίλιππον Β΄. Ἀνευρέθη ὑπὸ τοῦ γνωστοῦ συλλέκτου δόκτορος Καλτσόδα.

— Ἐκδίδεται προσεχῶς ἐν Ἀθήναις ὑπὸ τῶν κ. κ. Δ. Καλογεροπούλου, διευθυντοῦ τῆς «Πινακοθήκης», καὶ Σ. Σώζου δικηγόρου, εἰκονογραφημένον λεύκωμα τῶν «Τηνίων Καλλιτεχνῶν», εἰς εἰδικὰ τεύχη αὐτοτελῆ.

— Εἰς τὸ ὑπαίθριον θέατρον τῆς Ὁράνης τῆς μεσημβρινῆς Γαλλίας, ὅπου ἐδιδάχθη ἡ «Ὁρέστεια» τοῦ Αἰσχύλου, διεκρίθησαν ὁ Σουλβαῖν καὶ ἡ τραγωδὸς Κολόννα Ρωμᾶνο. Ἡ προσηνεθεῖσα ἐντόπιος ὑπῆρξε ζωηροτάτη.

— Εἰς τὸ ἐν Ἀθήναις «Ἑλληνικὸν Ὀδείου» προσελήφθη διὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ ἄσματος ἡ νεαρὰ δραματικὴ ὑψίφωνος Ἀνθούλα Κομποθέκη, ἀπόφοιτος τοῦ Ἑθνικοῦ Παρισίου Ὀδείου.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ἐξεδόθη ἐν Λονδίῳ βιβλίον ὑπὸ τὸν τίτλον «Δοκίμια βιολογίου». Συγγραφεὺς αὐτοῦ εἶναι ὁ Ἰουλ. Χούξλεϋ, ἑγγονος τοῦ περιφημοῦ βιολογίου, ὅστις ἐκληρονόμησεν ἀπὸ τὸν πάππον του τὸ φιλοσοφικὸν πνεῦμά του καὶ τὴν μαχητικότητά του

— Δίκιο ἔχετε* πολὺ ὀρθῶς σκέπτεσθε.

— Λοιπὸν μὲ τὴν κυρία Λιλὴ εἶπαμε τὰ ἐξῆς:

Νὰ σᾶς διευκολύνω εἰς τὴν ἐκθεσὶ τῶν σκέψεών σας* νὰ δώσετε τὸ ποσὸν εἰς τὴν κυρία Λιλὴ καὶ ἐγὼ νὰ σᾶς τὸ πληρώσω κατὰ δόσεις.

— Κάτι τέτοιο. Κατ' ἀρχὴν συμφωνότατα. Ἐρχόμεθα τώρα εἰς τὰς λεπτομερείας. Τὸ ποσὸν τοῦ ὀποίου ἔχει ἀνάγκη δὲν εἶναι καὶ σπουδαῖον. Μόλις 6 χιλιάδιτες.

— Ἐξ χιλιάδες!...

— Τὸ βρίσκετε πολὺ;! — Ἀπολύτως ὄχι, ἀλλὰ σχετικῶς μὲ μένα!... Καὶ ἰδίως μὲ σᾶ;* γιατί μὲ τὸ ποσὸν πού δύαμαι νὰ διαθέσω πρὸς χρεωλυτικὴν ἐξόφλησιν θὰ δαιωνισθῆ ἡ ὑπόθεσις.

— Μοῦ φαίνεται πὼς κάποια γενναιοτέρη σκέψις καὶ ἀτόφρασις ἐξουδετερώνει τὰ ἐμπόδια.

— Δηλαδή;

— Ἐμπρῶτοις — τί λαμβάνετε κατὰ μῆνα: — 600 δραχμάς.

— Δηλαδή 7.200 τὸν χρόνον.

— Ἀκριβῶς.

— Αἱ 6 τῆς κυρίας Λιλῆς καὶ ἡ φιλικὴ — βεβαιωθῆτε ὅτι εἶναι ἀπολύτως φιλικὴ — ἀποζημιώσις μου φέρνει ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἐντὸς ἐνὸς ἔτους παντελῆ ἐξόφλησιν τοῦ χρέους.

— Κ' ἐγὼ πὼς θὰ ζήσω καὶ πὼς θὰ ἐξακολουθήσω τὰς σπουδὰς μου αὐτὸν τὸν χρόνον;

— Δι' ὅλα ἐσκεφθήκαμε* οὔτε ἡ κυρία Λιλὴ εἶναι ἄπονη, οὔτ' ἐγὼ ἐκμεταλλευτῆς.

— Βεβαίως. Σᾶς ἀκούω.

— Θὰ σᾶ; εὐρὼ ἐργασίαν ἐπικερδεστάτην. Ἐχω μάλιστα μίαν εἰς τὸν νοῦ μου, ἡ ὁποία θὰ σᾶς ἀπασχολῆ μόνον τὴν νύκτα* ἂν καὶ ἡ φυσιογνωμία σας εἶναι κάπως μεγαγχιλικὴ καὶ χρειάζεται πολὺ γελαστός καὶ κομπλιμεντόζος ἄνθρωπος καὶ λογᾶς κοντὰ στᾶλλα.

— Ὡς πρὸς αὐτὸ ἤμπορῶ νὰ ὑπὸθέσω ὅτι παίζω σὲ κάποιον θέατρο τὸν ῥόλο πού θὰ μοῦ δώσετε.

— Λαμπρά! Μὰ ἐσὺ εἶσαι νέος χαριτωμένος! Δεύτερον τὸ σπῆτι τῆς κυρίας Λιλῆς θὰ εἶναι ἰδικόν σας καὶ διὰ τὸ πρόγευμα καὶ διὰ τὸ γεῦμα σας καὶ διὰ τὴν κατοικίαν. Μὲ πόσην προθυμίαν καὶ μὲ πόσην συγκίνησιν συγχρόνως μοῦ εἶπε: τὸ δωμάτιο τοῦ Τζοβάννη μου ἄς τόχει τώρα ὁ Ἀγγουστὴς!...

— Δὲν ἐννοῶ νὰ τὴν ἐπιβαρύνω εἰς τὸ παραμικρόν: Δέχομαι τὴν πρότασίν σας ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ μὴ ἐκτεθῶ εἰς τὴν Τράπεζαν καὶ νὰ εὐρὼ ἐργασίαν. Πρὸ παντὸς δὲν ἤμπορῶ νὰ ἀθετήσω τὴν ὑπόσχεσιν πού ἔδωσα στὴν κυρίαν Λιλὴ.

— Λαμπρά. Διάβασε τώρα σὲ παρακαλῶ τὴν «Παλιγγενεσία» ὡς πού νὰ ντυθῶ καὶ νὰ βγοῦμε ἔξω νὰ τὰ τελειώσουμε ὅλα ὀριστικῶς καὶ ἐντελῶς. Δὲν πρόκειται δὰ καὶ γιὰ σπουδαία δουλειά.

Καὶ ἀπεσύρθη εἰς τὸν κοιτῶνά του. (*Ἀκολουθεῖ)

ΥΠΟΜΝΗΣΙΣ

Ο ΕΚΑΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΖΗΚΑΚΗ

Ἐπενθυμίζει διὰ τὴν 15ην Ὀκτωβρίου λήγει ἡ προθεσμία διὰ τὴν ἀποστολὴν χειρογράφων εἰς τὸν διαγωνισμόν πρὸς συγγραφὴν μυθιστορημάτων.

Χειρόγραφον, τὸ ὁποῖον ἤθελε σταλῆ μετὰ τὴν λήξιν τῆς ἀνωτέρας προθεσμίας δὲν θὰ γίνῃ δεκτόν.

Ο συγγραφεύς πραγματεύεται τὰ μεγάλα ζητήματα τῆς προόδου τοῦ ὀρθολογισμοῦ, τῆς ἐπιστήμης, τῆς θρησκείας κλπ.

— Ο Γαβρ. Δ' Ἀνουῦτσι ἀγγέλλει τὴν προσεχὴ ἐκδοσὶν 3 νέων ἔργων τοῦ, τοῦ Β'. τόμου τῶν « Ἀλόφων τοῦ Ἀγνώστου » καὶ τοῦ μυθιστορημάτος « Μπουναραόττης ».

— Εἰς τὴν ἑπανλίν του, πλησίον τῆς Καντερβουρίας, ἀπέθανεν εἰς ἡλικίαν 66 ἐτῶν ὁ Ἰωσήφ Κόνραδ, Πολωνὸς τὴν καταγωγὴν καὶ εἰς τῶν ἀριστοτεχνῶν τοῦ ἀγγλικοῦ πεζοῦ λόγου. Ἄφινει δωδεκάδα μυθιστορημάτων, ἀναφερομένων κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς τὴν ζωὴν τῆς θαλάσσης.

— Ο καθηγητῆς Μαρτίνο Φούντζιο ἀνεκάλυπεν εἰς μοναστήριον τῆς Νεαπόλεως τὰ ἔργα τοῦ λατινοῦ ἱστορικοῦ Τίτου Λιβίου, συμποσούμενα εἰς 142, ἐκτὸς τῶν γνωστῶν 35. Ὁ Φούντζιο ἐδήλωσεν, ὅτι εὔρεν ἐπίσης 2 ἀνεκδοτὰ ἑλληνικὰ χειρόγραφα τοῦ 9ου αἰῶνος καὶ ἓν χειρόγραφον τοῦ 10ου αἰῶνος περὶ τῆς ζωῆς τῶν ἁγίων.

— Ἡ κυρία Ντάβ Μῶρις προκηρύσσει διαγωνισμὸν με ἀμοιβὴν 2 ἑκατομ. δολλαρίων εἰς ὄντινα θὰ δημιουργήσῃ νέαν διεθνή γλῶσσαν.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Ἐξερράγη ἀντισοβιετικὴ ἐπανάστασις ἐν Καυκάσῳ. Τα σοβιετικὰ στρατεύματα ἠτήμενα ὑποχωροῦν πρὸς τὸ Βατούμ.

— Πρὸς τὸ Ἐθνικὸν Πανεπιστήμιον τῆς Ἑλλάδος ὁ « Ποιητικὸς Σύλλογος τῆς Ἀγγλίας », ὡς φέρων εὐγνωμοσύνης διὰ τὸν ἑορτασμὸν τῆς 100ετηρίδος τοῦ Μπάυρον, ἐδωρήσατο ὀβελίσκον ἐκ γρανίτου καὶ μετ' ἐπιγραφῆς, ὅστις θὰ στηθῇ εἰς τὴν αἴθουσαν τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου ἡμῶν.

— Ὁ Ἰταλὸς ἀεροπόρος Πασσαλέβα κατέρριψε τὸ παγκόσμιον ρεκόρ ταχύτητος δι' ὄδον ἁλάνου, διανύσας 303 χιλιομέτρα εἰς μίαν ὥραν. Τὸ παλαιὸν ρεκόρ ἦτο 280 χιλμ.

— Ὁ ἀμερικανὸς Ράϊλυ κατέρριψε τὸ ρεκόρ τοῦ δρόμου 110 μέτρ. μετ' ἐμποδίων διανύσας τὸ διάστημα εἰς 14 7/10 καὶ ῥίψας ἐν ἐμπόδιον.

— Συζητεῖται διοργάνωσις διεθνoῦς Πρωταθλήματος τοῦ κόσμου εἰς τὴν πόσοφαιρισιν, ὅπερ θὰ διεκδικήσουν καὶ αἱ 5 ἠπείροι.

— Ἀντιαγγλικὸς ἀναβρασμὸς σημειοῦται ἐν Σουδάν. Ἡ ἀγγλ. Κυβέρνησις ἀποστέλλει ἐκεῖ στρατιωτικὰ ἐνισχύσεις.

— Ὁ ἄγγλος πρωθυπουργὸς κ. Μάκ Δόνναλτ θὰ ὑποβάλλῃ εἰς τὴν Διάσκεψιν τῆς Γενεύης ἀφοπλισμὸν πάντων τῶν Κρατῶν.

— Τὰ Σοβιετ τυφεκίζουσι τοὺς ἀπεργούς, ἀρνούμενα εἰς τὸν ἐργάτη τὸ δικαίωμα τῆς ἀπεργίας, ὅπερ ἀνεγνώρισαν εἰς αὐτὸν ὅλα τὰ πολιτεύματα.

— Ὁ πρίγκηψ τῆς Οὐσλλίας προετοιμάζεται διὰ τὸ ταξείδιόν του εἰς Ἀμερικὴν, ὅπου θὰ δοθοῦν διάφοροι ἑορταί πρὸς τιμὴν του.

— Εἰς Μασσαλίαν ἔφθασεν ὁ διάσημος ἀεροπόρος Βελ. Ντουαζύ. Ἡ πόλις ἐφοταγωγῆθι πρὸς τιμὴν του. Ἡ διήγησις τοῦ ταξειδίου Μασσαλίας — Τογκίνου θὰ δημοσιευθῇ εἰς τὸν « Μικρὸν Παρισιόν ».

ΠΕΡΙΕΡΓΑ

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ἑκατονταετηρίδος τοῦ Ἀλεξ. Δουμά ἀναφέρεται, ὅτι ὁ μέγας συγγραφεύς εἶχε 33 δόντια, καὶ εἰς τὸν ὑπεράριθμον τριακοστὸν τρίτον ἔδιδε σημασίαν διὰ τὴν τύχην, ποὺ ἐνόμιζεν ὅτι τοῦ ἔφερεν.

— Τὰ τελειότερα ξίφη γίνονται εἰς τὴν Ἰαπωνίαν, κατὰ τὴν κατασκευὴν των δέ, ἤτις τηρεῖται μυστικῇ, τελεῖται κατ' ἔθιμον ὀλόκληρος ἱεροτελεστία.

— Τὸ πεπὸν μεταφέρθη εἰς Εὐρώπην ἐξ Ἀσίας ἀπὸ ἑλληνας ταξειδιώτας καὶ ἐξετιμάτο πολὺ ἀπὸ τοὺς Ρωμαίους, κατὰ Πλίνιον. Ὁ μάγιστρος Λουδοβίκου 15ου ἔγραψε βιβλίον διδάσκον πῶς τρώγεται τὸ πεπὸν.

— Ἡ πρώτη φωτογραφηθεῖσα γυνὴ εἶναι ἡ Δωροθέα Ντρέϊπερ, ἀδελφὴ τοῦ ἀμερικανοῦ καθηγητοῦ Ντρέϊπερ, ὅστις τὴν ἐφωτογράφησε τῷ 1839 εἰς τὸν ἐξώστην τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ν. Ὑόρκης ἐντὸς 100 δευτερολέπτων.

— Κατὰ τὴν ἀρχαιότητα οἱ Αἰγύπτιοι προσέφερον ἐτησίως

εἰς τὸν θεοποιηθέντα Νεῖλον μίαν ἀπὸ τὰς ὠραιότερας εὐγενεῖς νέας, ἥτις ἐπιβιβαζομένη διατρήτου κομψῆς λέμβου ἐπὶ γρητο εἰς τὰ ὕδατα. Τώρα ἀντὶ ἀνθρωπίνης θυσίας, χάριν διατηρήσεως τοῦ ἔθιμου, προσφέρεται ἀγαλά νεαρὰς γυναικὸς.

— Ὑποδήματι με ζωηρὰ χρώματα καὶ χειρογράφους εἰκόνας εἶναι τώρα τῆς μόδας εἰς τὸ Παρίσι καὶ τὸ Λονδίνον. Τὰ τακούνια συνηθίζονται πολὺ ἡψηλὰ καὶ πολὺ λεπτά.

— Εἰς τὸ σῶμα τοῦ ἐλέφαντος ὑπάρχουν 40 χιλ. μύες, ἐν ᾧ εἰς τοῦ ἀνθρώπου μόνον 527.

— Ὁ γάλλος κριτικὸς Ζανὲν μονομαχῶν με συνάδελφόν του, ἐπειδὴ ἐψυχάλιζεν, ἠνοίξεν ὀμπρέλλαν. Οἱ μάρτυρες τοῦ ὑπέδειξαν, ὅτι τοῦτο ἦτο ἐναντίον τῶν συνηθειῶν. « Μὲ συγχωρεῖτε, εἶπεν ἐκεῖνος, φθάνει ὅτι διατρέχω τὸν κίνδυνον νὰ σκοτωθῶ, θέλει ν' ἀρπάξω καὶ κανένα συνάχι ».

— Τοῦβλα ἐχρησιμοποιοῦν οἱ Βαβυλώνιοι πρὸ 6 χιλ. ἐτῶν.

— Ἡ μακροτέρα ἡμέρα εἰς τὸ Λονδίνον διαρκεῖ 16 1)2 ὥρας, εἰς τὴν Πετρούπολιν 19, εἰς τὸ Βάρδβερν τῆς Νορβηγίας 2 μῆνας καὶ εἰς τὸ Σπιτσιπέργκεν 3 1)2 μῆνας.

— Ὁ σταυρὸς ἦτο θρησκευτικὸν σύμβολον παρὰ τοῖς εἰδωλολάτραις πρὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Χριστιανισμοῦ.

— Ἡ βασίλισσα Κλεοπάτρα ἦτο θυγάτηρ ἀδελφοῦ καὶ ἀδελφῆς, ἐνυμφύθη δὲ τὸν νεώτερον ἀδελφόν της, κατὰ τὸ τότε ἔθιμον τῶν Πτολεμαίων.

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΝΑΪΣ ὑπὸ Αἰμιλίον Ζοῦᾶ κατὰ θυμασίαν μετάφρασιν τοῦ κ. Γ. Οἰκονομίδη, ἐξεδόθη καὶ ἐκυκλοφόρησεν εἰς ἀρίστην ἐκδόσιν ὑπὸ τοῦ Ἐκδοτικοῦ Οἴκου Ζηκάκη (Πεσματζόγλου καὶ Πανεπιστημίου) καὶ πωλεῖται παρ' ἅπασιν τοῖς ἐν Ἀθήναις καὶ Ἐταρχίαις βιβλιοπωλείοις ἀντὶ δρ. 12 ἄδεται καὶ 17 δεμένον.

ΕΡΩΤΕΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΩΝ ὑπὸ Ἐρρίκου Σιενκίεβιτς κατὰ μετάφρασιν τοῦ κ. Ε. Λιακάκου, ἐξεδόθη καὶ ἐκυκλοφόρησεν εἰς πολὺν καλὴν ἐκδόσιν ὑπὸ τοῦ ἰδίου ὡς ἀνωτέρω Ἐκδοτικοῦ Οἴκου καὶ πωλεῖται ἀντὶ δρ. 10 ἄδεται καὶ 15 δεμένον.

ΠΑΡΑΦΥΛΛΑ, συλλογὴ ποιημάτων ὑπὸ Ἀλκιβιάδου Παπαγεωργίου (Ἄλκι Ἀλκαίου) ἐξεδόθη εἰς καλὴν ἐκδόσιν καὶ πωλεῖται εἰς ἅπαντα τὰ βιβλιοπωλεῖα καὶ παρ' ἡμῶν ἀντὶ δρ. οχμῶν 5.— Προσεχῶς θὰ γράψωμεν περισσότερα.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΣ ΤΥΠΟΣ

(Ἐλήφθησαν εἰς τὰ Γραφεῖά μας).

ΠΑΙΔΙΚΗ ΧΑΡΑ — Ἰδιοκτῆτης — Διευθυντής: Ἄρ. Γ. Ράλλης—Έτος Γ'. Ἀριθ. 21—22, τῆς 20 Αὐγούστου.

ΑΙ ΜΟΥΣΑΙ (Ζάκυνθος)—Ἰδρυτής—Διευθυντής: Λ. Χ. Ζῶης—Έτος 32ον, Ἀριθ. 755 τῆς 1 Σεπτεμβρίου. ε. ε.

ΕΠΤΑΝΗΣΙΑΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ (Ζάκυνθος)—Διευθυντής: καὶ Ἐκδότης: Παναγιώτης Δ. Ἀβούρης—Έτος Γ'. Ἀρ. 4, τοῦ Αὐγούστου καὶ Ἀριθ. 5 τοῦ Σεπτεμβρίου ε. ε.

Διὰ τὸ «Φρούριον τοῦ Ἰφ.»

Παρακαλεῖται ὁ κ. Κ. Π. νὰ δηλώσῃ εἰς τὴν διεύθυνσιν τὸ ὀνοματεπώνυμόν του καὶ ἂν ἐπιθυμῇ νὰ δημοσιευθῇ κατ' ὄψιν τῆς ἐπιστολῆς του.

Ο «ΠΑΝΤΟΓΝΩΣΤΗΣ»,

Πωλεῖται

Εἰς ὅλα τὰ Βιβλιοπωλεῖα καὶ Περίπτερα

Τραυματιῶν

Ἐκαστον τεύχος ἀντὶ δραχ. 3

ΕΘΝΙΚΗ ΑΤΜΟΠΛΟΪΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΣ ΓΡΑΜΜΗ ΠΕΙΡΑΙΩΣ—ΝΕΑΣ ΥΟΡΚΗΣ

ἐκτελουμένη διὰ τῶν γνωστῶν πολυτελῶν καὶ ταχέων ὑπερωκεανίων τῆς.

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΣ ΓΡΑΜΜΗ ΠΕΙΡΑΙΩΣ—Θ/ΝΙΚΗΣ—ΚΩΝ/ΠΟΛΕΩΣ—ΚΩΝΣΤΑΝΤΣΗΣ—ΒΑΡΝΗΣ—ΠΕΙΡΑΙΩΣ—ΜΑΣΣΑΛΙΑΣ

ἐκτελουμένη διὰ τοῦ ταχυτάτου ὑπερωκεανίου τῆς «ΠΑΤΡΙΣ» καὶ τοῦ γνωστοῦ πολυτελοῦς θαλαμηγοῦ «ΑΝΔΡΟΣ»

Μηνιαία γραμμὴ Πειραιῶς—Χίου—Μιτυλήνης—Θ/νίκης—Βόλου—Πειραιῶς—Πατρῶν—Μασσαλίας ἐκτελουμένη διὰ τῆς πολυτελοῦς θαλαμηγοῦ «ΝΑΕΟΣ».

Γραμμαὶ δε' ὅλους τοὺς ἑλληνικοὺς λιμένας.

Πληροφορίαι: Ἐν Πειραιεὶ ΓΕΝΙΚΟΝ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟΝ, Μέγαρον Βάτη, 1ον πάτωμα τηλ. 3—64

Ἐν Ἀθήναις, Ἀπελλοῦ 1 Τηλ. 6—44.

<p>ΓΡΑΦΕΟΝ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ Σ. ΨΙΛΑΚΗ & Η. ΧΡΗΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 3 Ἀδριανοῦ 3—(παρὰ τῇ παλαιᾷ ἀγορᾷ) ΑΘΗΝΑΙ Φορτώσεις — Ἐκφορτώσεις Παραλαβὰι — Μεταφοραὶ</p>	<p>«ΟΠΤΙΚΑ» ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΑΔΙΟΥ 20 ΜΑΡΙΝΑΡΟΣ ΚΑΙ ΜΟΙΡΑΓΙΑΣ</p>
--	--

<p>ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ Ι. ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΕΙΟΥ & ΣΙΑ Βικτωρος Οὐγγῶ 1 ΦΟΡΤΩΣΕΙΣ, ΕΚΤΕΛΩΝΙΣΕΙΣ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΩΣ, ΘΑΛΑΣΣΙΩΣ</p>	<p>ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ — Ἰδρυθεῖσα τῷ 1918 Ἐδρα ἐν Ἀθήναις.— Ὑποκατιστήματα ἐν Πειραιεὶ, Πάτραις, Σύμφ. ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ καταβληθὲν Δρ. 10.000.000 ΚΕΦΑΛΑΙΑ ἀποθεματικά Δρ. 2.067.802.95 Προεδρος τοῦ Διοικ. Συμβουλίου: Παντελεῆς Τσιτσεκλής Σύμβουλοι Διευθυνταί: Δ. Μιαούλης καὶ Ἄν. Σπουργίτης. Τραπεζικαὶ ἐργασίαι παντὸς εἴδους Καταθέσεις εἰς Δραχμάς καὶ Ξένα νομίσματα ὑπὸ τοῖς εὐνοικωτέροις ὄροις.</p>
--	--

ΠΡΑΣΙΝΟ ΣΑΛΟΝΙ — ΣΤΟΑ ΡΙΖΑΡΗ

ΛΙΑΝ

ΠΡΟΣΕΧΩΣ

Ἀρχίζει ἡ ἔκδοσις πλήρους

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗΣ

τοῦ Ἐκδοτικοῦ Τμήματος τοῦ «Παντογνώστου» ὑπὸ τὸν τίτλον

“ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΠΑΝΘΕΟΝ”

1821 - 1921

ΟΛΑΙ ΑΙ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΟΣ 1821—1921

Θὰ περιληφθοῦν εἰς τὸ ἀνωτέρω κολοσσιαῖον Ἔργον.

ΟΛΟΙ ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ οἱ δράσαντες καὶ ἀκμάσαντες εἰς τὴν Ἐπανάστασιν, εἰς τὴν Πολιτικὴν, εἰς τὸν Κλῆρον, εἰς τὴν Ἐπιστήμην, εἰς τὴν Τέχνην, εἰς τὴν Δογοτεχνίαν, εἰς τὴν Ἱστορίαν, εἰς τὴν Μουσικὴν, εἰς τὸ Θέατρον, κλπ. κλπ.

ΟΙ ΓΝΩΣΤΟΤΕΡΟΙ ΙΣΤΟΡΙΟΓΡΑΦΟΙ—ΙΣΤΟΡΙΟΔΙΦΑΙ—ΛΟΓΟΤΕΧΝΑΙ ἐργάζοντα εἰς τὴν συγγραφὴν τῶν βιογραφιῶν τῶν ἀνωτέρω, αἱ ὁποῖαι θὰ ἀποτελέσουν ἔργον μνημειῶδες καὶ μοναδικὸν εἰς τὴν Ἑλλάδα.

ΟΛΟΙ ΟΙ ΚΑΛΙΤΕΧΝΑΙ καταγίνονται διὰ τὰς προσωπογραφίας των καὶ διὰ τὰς ἱστορικὰς σκηνὰς ἐκ τοῦ βίου καὶ τῆς δράσεώς των.

○ **“ΠΑΝΤΟΓΝΩΣΤΗΣ,”** οὔτε δαπανῶν, οὔτε κόπων φείδεται ἐκ καθήκοντος πρὸς τὸ Μέγα καὶ Ὁραῖον Παρελθὸν καὶ πρὸς τοὺς ἐργάτας τῆς Ἑλληνικῆς Ἀνεξαρτησίας καὶ Ἀκμῆς.

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΞ ΕΙΔΙΚΩΝ διευθύνει τὴν κατανομὴν τῆς ἐργασίας καὶ τὴν ἐπιλεῖσιν αὐτῆς.

ΤΟ ΟΛΟΝ ΕΡΓΟΝ θὰ ἐκδοθῆ κατὰ τεύχη ἀνεξάρτητα, διὰ μίαν ἐκάστην προσωπικότητα, πλουσίως εἰκονογραφημένα καὶ ἐπὶ ἀρίστου χάρτου.

ΠΡΕΠΕΙ ὅλοι οἱ Ἕλληνες νὰ ἀποκτήσωσι τὸ

“ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΠΑΝΘΕΟΝ,, 1821—1921

ΕΠΕΙΔΗ τὸ Ἔργον θὰ ἐξαντληθῆ ταχέως δεχόμεθα ἀπὸ σήμερον δηλώσεις μετὰ τοῦ κατωτέρω σημειουμένου δικαιώματος ἐγγραφῆς, ὅπερ θὰ ὑπολογισθῆ εἰς τὴν ἀξίαν τοῦ ὅλου ἔργου.

Διὰ τὸ Ἐσωτερικόν	Δρ. 25.—
» τὴν Ἀμερικὴν	Δολλ. 1.—
» τὴν Αἰγύπτου καὶ Ἀγγλίαν	Σελ. 5.—
» τὸ Ἐξωτερικὸν ἐν γένει	Φραγ. Γαλ. 25.—

ΖΗΤΗΣΑΤΕ δελτία ἐγγραφῆς ἀπὸ τὰ Γραφεῖα «Παντογνώστου» Ὀδὸς Ἰπποκράτους 32 — Ἀθῆναι.